

กระโถนข้างธรรมาสี

ฉบับที่ ๒๔ เดือนกุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๔๕

สนทนากับพระเล็ก สุทธิมมปญโญ

เดือนมีนาคม ๒๕๔๕

ณ บ้านอนุสาวรีย์ฯ

ถาม : อย่างนี้ก็หนักแล้วซิเจ้าคะ คนที่เขาไปทำกฐิน ทำผ้าป่า
ไม่รู้แล้วเราก็กินเจ้าคะ ?

ตอบ : ก็ถ้าหากว่าเราตั้งใจทำนั้นอันนี้สงฆ์เราได้เต็มนะ แต่คราวนี้ว่า
สังฆกรรมของพระมันไม่สมบูรณ์

ถาม : กรรมฐานที่ต้องพิจารณานะครับ พิจารณาแล้วเกิดการ
เบื่อหน่ายอย่างเช่น เนวสัญญานาอะไรต่างๆนะครับจริงๆแล้วกรรมฐาน
นี้จริงๆกรรมฐานนี้คือทำแล้วเพื่อให้จิตเกิดความสุข ที่นี้พอเริ่มต้นคิด
ก็ไม่ว่าจะมีความสุขอย่างไร เพราะจิตมีความสุขอะไรอย่างนั้นะครับ?

ตอบ : กรรมฐานจริงๆ จะมีลักษณะว่า รู้เห็นตามความเป็นจริง
ในเมื่อรู้เห็นตามความเป็นจริง ระยะแรกนี้มันจะเกิดการรังเกียจ
เกิดการเบื่อหน่าย เห็นเป็นทุกข์เป็นภัย เห็นเป็นโทษ เห็นเป็นของ
น่ากลัวนะ เราต้องก้าวล่วงตรงจุดนั้นไปได้มันถึงจะมีความสุข
มันจะมีความสุขตรงที่ว่าเรายอมรับมันได้ ลักษณะของการยอมรับ
นี้ลำบากหน่อย ถ้าปัญญาไม่ถึงนี้มันไม่ค่อยยอมรับหรือเรื่องของ
อาหารปฏิกุศลสัญญา ก็เหมือนกันถ้าหากว่าเราพิจารณาไป พิจารณา
ไป มันรังเกียจบางคนนี่ประเภทถึงกับข้าวปลาไม่กินเอาเลย คราวนี้มัน
กระจายออกถึงขนาดนั้น แล้วพระท่านเคยบอกไว้ หลวงพ่อท่านเคย
บอกไว้ว่า มันต้องรวมกลับเข้ามา พิจารณาให้เห็นว่าในเมื่อร่างกาย

กระโถนเจ้าธรรมมาลี

มันยังคงอยู่ตามสภาพร่างกายมันต้องอาศัยอาหารเป็นเครื่องหล่อเลี้ยง
ก็ผืนๆกินเข้าไปหน่อย ท่านใช้คำพูดลักษณะที่ว่าเหมือนกับกินเนื้อของ
บุตรสุดที่รักของตนเอง ให้ความรู้สึกเป็นอย่างนั้นนะ

ถาม : หมายความว่าจิตของผู้ฝึกกรรมฐานอย่างนี้จะมีความสุข
อยู่ที่จิตหรือครับ ?

ตอบ : ยอมรับแล้ว ยอมรับความเป็นจริง ถ้าไม่ยอมรับความเป็น
จริงแรกๆ ก็ต้องข่มไว้ ข่มไว้ก็ต้องอาศัยกำลังของฌานสมาบัติ ถ้าหาก
ว่าข่มไม่อยู่ก็ กะปะแตก (หัวเราะ) ไม่ได้ใช้แม็คคลายเนอร์

ถาม : พระที่ท่านรุดงค์ในป่านี้วันอุโบสถนี้ไม่มี...?

ตอบ : อุโบสถนี้ ถ้าหากว่าอยู่ร่วมกันตั้งแต่ ๕ องค์ขึ้นไปก็สวด
ปาติโมกข์สวดปาติโมกข์อย่าคิดว่าต้องใช้โบสถ์เสมอไปนะ พระ
พุทธเจ้าไม่ได้กำหนดอย่างนั้น ท่านกำหนดแค่เขตในทิศทั้ง๘นั้น
มีอะไรเป็นนิมิตเป็นเครื่องหมาย แล้วเสร็จแล้วพอประกาศเสร็จ
เรียบร้อยก็ยืนยันว่าบริเวณนั้นเป็นเขตอุโบสถสังฆกรรมแล้วองค์ที่
สวดปาติโมกข์ได้ก็สวดไป ถ้าหากว่าต่ำลงมาไม่ครบองค์สงฆ์อย่างเช่นว่า
๓ องค์ขึ้นไปก็ให้ประกาศอุโบสถแล้วให้ตั้งใจอธิษฐานว่าวันนี้เป็นวันอุโบสถ
ของตน เขาก็มีวิธีการของเขาอยู่

ถาม : ไม่มีพระสวดปาติโมกข์ได้หรือครับ ?

ตอบ : ไม่มีสวดปาติโมกข์ได้ ก็อย่าพยายามอยู่รวมกันให้ครบ
องค์สงฆ์แยกๆ กันไปซะ พอถึงเวลาเลยวันก็ค่อยกลับมา(หัวเราะ)
นี่ประเภทเลี้ยงบาลินะ จริงๆ มันน่าจะได้ชักองค์หนึ่ง

ถาม : แต่ว่ายาวมากเหมือนกันหรือครับ ?

ตอบ : ๒๒๗ ข้อจะว่ายาวมันก็ไม่ยาวนานแต่ก็ต้องใช้ความพยายามเอาเรื่องเหมือนกัน

ถาม : องค์สงฆ์นี้ ๕ องค์ขึ้นไปหรือครับ ?

ตอบ : ๔ องค์ขึ้นไปถือเป็นองค์สงฆ์ แต่ที่นี้ว่าส่วนใหญ่แล้วมันต้องสวดองค์หนึ่ง เขาก็เลยมักจะนิยม๕องค์แต่จริงๆ๔องค์นี้เขาต้องสวดแล้ว

ถาม : มีวัดที่แบบว่ามีพระที่สวดปาติโมกข์ไม่ได้บ้างมั๊ยครับ ?

ตอบ : อันนั้นเขาต้องเชิญจากวัดอื่นมา มีอยู่ วัดที่สวดไม่ได้ อย่างปัจจุบันนี้เขาจะมีตำแหน่งวินัยธร วินัยธรแปลว่าผู้ทรงวินัย คนสวดปาติโมกข์ได้ อย่างของเมืองกาญจน์นี้ทางจังหวัดเขาจะทำการสอบบาง

ที่ก็ทะเลกลางปล่องขึ้นมาตรงกลางอย่างนี้ ยกตัวอย่างขึ้นมาข้อหนึ่ง สัมปะชามุสา วาเท ปาจิตตียัง ข้อต่อไปอะไรอย่างนี้แล้วเสร็จแล้ว

ก็จะมีกรบอกอุโบสถ ก็อุโบสถแล้วเหลือก็อุโบสถ ฤดูกาลที่เท่าไร แล้วอะไรอย่างนี้ ขึ้นหัวขึ้นกลางขึ้นท้ายทดสอบว่าเราได้แล้วแน่นอน

ก็โอเค เขาจะออกหนังสือรับรองให้ที่นี้พอออกหนังสือรับรองให้ ก็มี การตระเวนสวดคือวัดไหนถ้าหากว่านิมนต์ก็เอา แต่ว่ามันเสียอยู่อย่าง

เดียวคือระยะหลังนี้เขานิมนต์แค่ว่าสวดมนต์ทำวัตรเฉพาะตอนเช้า พรรษาหรือไม่ก็สวดปาติโมกข์เฉพาะตอนเช้าพรรษา ตอนนี้วัดทำขุมนี่

ไปปรับปรุงว่าสวดมนต์เข้าเย็นทุกวันแล้วปาติโมกข์ทุกกึ่งเดือนตามพุทธบัญญัติเลย ก็จะมีพระเวียนๆกันมาสวดเพราะว่าเราบอกแล้วว่านิมนต์

มา ก็ไม่นิมนต์เปล่าหรือก็มีค่ารถให้กลับแน่ ก็เลยแย้งกัน เราให้เยอะ

ถาม : กลายเป็นอาชีพไปแล้วครับ ?
ตอบ : กลายเป็นอาชีพไป แต่ว่าของเราไม่ได้คิดตรงจุดนั้น มีหลาย

องค์อย่างอาจารย์เดชะ สวดเป็นการสงเคราะห์จริงๆ ถึงถวายท่านๆ ก็ถวายคืนมาให้เป็นส่วนหนึ่งของสงฆ์ไป แต่ว่าอย่างอาจารย์มานี้ถ้าไม่ถึงคิว

ตัวเองก็แย้งเขาสวด อันนั้นเราไม่ว่า เราจะเอาเฉพาะตรงที่ว่าอนิสงส์ ของการทบทวนอาบัติแต่ละข้อ ถ้าหากว่าฟังออกนี้เหงื่อแตกกันจริงๆนะ

เพราะว่า เขาจะขึ้นกันที่ละอุเทศ อุเทศหนึ่งก็คือตอนหนึ่ง อย่างเช่น ปราชิกุเทศก็คือ ตอนหนึ่งของปราชิก สังฆาทิเสสุเทศ คือตอนของ

สังฆาทิเสสอย่างนี้ ตอนท้ายนี้เขาจะบอกไว้ ตัตถา ยัสสะมันเต ปุจฉามิ กัจจิตถะ ประิสุทธา? เราขอถามว่าท่านทั้งหลายบริสุทธ์ในสิกขาบทนี้

แล้วหรือ ? ทุตติยัมปิ ปุจฉามิ กัจจิตถะ ประิสุทธา ? ขอถามเป็นครั้งที่ ๒ ว่าบริสุทธ์แล้วแน่หรือ ? ตะติยัมปิ ปุจฉามิ กัจจิตถะ ประิสุทธา? ขอ

ถามเป็นครั้งที่ ๓ ว่าบริสุทธ์แล้วแน่หรือ? ถ้าฟังออกนี้เหงื่อหยดตั้งเลย (หัวเราะ) ถ้าประเภทนั้นยากันทีละชุดเลย ถ้าหากว่าไม่บริสุทธ์ใช้มั๊ย ต้อง

อาบัติหนักอย่างเช่นว่า ปราชิกหรือสังฆาทิเสสออกไปเลย ถ้าคุณขึ้นอยู่ ต่อสังฆกรรมเขาเสียเขาตั้งทำสวดกันใหม่ แต่ถ้าหากว่าเป็นอันหลังๆนี้ถึง

เวลาก็ถ้ารู้ตัวว่าไม่บริสุทธ์ ธิบสารภาพก็แสดงอาบัติกัน แต่ปัจจุบันนี้เขา ใช้ในลักษณะว่า ก่อนทำการปาติโมกข์ก็แสดงอาบัติกันก่อนก็ถือว่า

โอเคบริสุทธ์เสมอกันไป

ถาม : จะได้นั่งฟังอย่างเดียว ?
ตอบ : อ้อ..นั่งฟังอย่างเดียวไม่ต้องนั่งเสียเวลาฟังไปแสดงไป แต่จริงๆ ถ้าเป็นแบบของหลวงพ่อนี้ผิดตรงไหนเขาให้เจาะเอาเฉพาะตรงนั้น สมัยนี้เขาเล่นใช้ สัมพะหุลา นานาวัตถุกาโย มันรวมกันไม่รู้ก็ข้ออาจจะ ๒๒๗ก็ได้แบบนี้ ถ้าหากว่าสมัยยังอยู่วัดเทพศิรินทร์นี้ละเอียดหน่อย

โดนอันไหนปลงเฉพาะอันนั้น อย่างเช่นว่า โดนอาบัติถูกระใจก็ใช้
กุสลัจจะยาโย โดนอาบัติปาจิตตีย์ก็ปาจิตตียาโย โดนอาบัติทุกกฏ
ก็ทุกกฏาโย อย่างนี้เอาเฉพาะจุด แต่ถ้าเป็นวัดท่าซุงนี่ผิดข้อไหนปลง
ข้อนั้นเลยเล่นภาษาไทยด้วย ข้าแต่สงฆ์ทั้งหลายผู้เจริญ ข้าพเจ้าต้อง
อาบัติปาจิตตีย์ เนื่องจากโกหกผู้อื่นเขา ขอให้สงฆ์ทั้งหลายโปรด
รับทราบอาการชั่วหยาบที่ข้าพเจ้าได้ล่วงสิกขาบทไปแล้วด้วย
ต่อไปนี้ข้าพเจ้าจะไม่คิดเช่นนี้อีก ต่อไปนี้ข้าพเจ้าจะไม่พูดเช่นนี้อีก
ต่อไปนี้ข้าพเจ้าจะไม่ทำเช่นนี้อีก ขอสงฆ์ทั้งหลายโปรดรับทราบ
ด้วยเถิด อันนี้สไตส์วัดท่าซุงเล่นภาษาไทยด้วยให้มันรู้ๆกันไปเลยว่า ถ้า
ต่อไปผิดอีกจะไปสารภาพอีกเฮ้อ..มึงตอแหลอีกแล้ว พวกก็จะชี้หน้าว่า
เฮ้อ มันก็เลยจะมีการควบคุมกันได้

ถาม : แต่ว่าที่พระสวดปาติโมกข์ไปเรื่อยๆ ก็จะเป็นบาลีไปเรื่อยๆ
ใช่มั้ยครับ ?

ตอบ : ก็จะเป็นบาลีไปเรื่อยๆแต่ว่าจะทวนกันไปถ้าใครฟังออก
ก็จะรู้เรื่อง

ถาม : แล้วถ้าฟังไม่ออกล่ะครับ ?

ตอบ : ถ้าฟังไม่ออกก็ตั้งใจให้เป็นสมาธิ นึกถึงพระไปเลย ของเรา
บางทีก็แหม..มันมีความสุขใช่มั้ยเข้าสมาธินึกถึงภาพพระ จับภาพพระไป
อะไรไป ไปๆมาๆสวดก็ตันสวดผิดคนตรวจก็บอกผิด เราก็เลยต้องคลาย
สมาธิออกมาๆ เดือนมันบ้าง บางทีมันผิมนิดผิมน้อยมันไม่ได้ เพราะว่า
ของเขาเอง เขาระบุเอาไว้ชัดเลยว่า อักขระทุกตัวต้องชัดเจน มันพลาด
ไม่ได้ใช่มั้ย อย่างอาจารย์สังเวียงนี่แกสวดนี่ ตัวสุดท้ายขอแกนี่

ดิณะวัตถา ระโกติ ของแกเองแกจะเป็นกะโรประจำเลยของเรา
ก็ต้องคอยเตือนแกอยู่เรื่อย ไอ้คนอื่นมันฟังพริตเดียวมันผ่านไป มันจะจับ
จุดตรงนี้ได้ มันจะเป็นระโกติหรือกะโรติกันแน่อย่างนี้ มันพรวดเดียว
ผ่านไปแล้ว เพราะสวดมันต้องเร็ว

ถาม : แล้วท่านสวดปาติโมกข์ได้มั้ยครับ ?

ตอบ : ไม่ได้สวดเพราะตั้งแต่แรกบวชเลยเพราะว่าบวช ๘ คำพอ๑๕
คำลงโบสถ์แล้วละ ก็ประมาณแฉ่ววันแล้ววันที่๗ก็ลงโบสถ์แล้วเห็นที่เขา
สวดแล้วไอ้โ..เหนื่อยแทบขาดใจตั้งแต่นั้นมาไม่เคยคิดอยู่ในหัวเลยว่า
จะสวด แต่คราวนี้มันอาศัยความจำดี มันฟังแล้วมันจำได้ไง พอเขาผิด
ตรงไหน เราจำแล้วมันแม่นยำเราก็ตักท้วงเขาได้ ระยะเวลา ๑๑ปีเวลา
เปลี่ยนอุโบสถหรือว่าจำนวนสงฆ์มีเท่าไรนี่ เราต้องคอยบอกเขา เพราะ
คนอื่นไม่ค่อยแม่นยำ บาลี พอไม่แม่นยำจำนวนพระสงฆ์เท่าไรก็ต้องไป
เปิดดู ตัวเลขนี้ภาษาบาลีเขาว่าอะไร ระยะเวลามันเลิกเปิดแล้วหันมาถาม
เท่าไรครับอาจารย์ เราก็ตอบบอกเพราะว่าจะมีอยู่ตอนหนึ่งที่เขาว่า
จำนวนพระมีอยู่เท่าไร อย่างเช่นว่า มี ๒๐ องค์ก็วิสติภิกขุสันนิ
ปาติตาสันนิบาตนี้ประกอบด้วยภิกษุ๒๐องค์ก็ว่าไป ทีนี้ภาษาบาลีจำ
ยากก็ต้องไปเปิดตำราเอา ทีนี้ไอ้ของเรามันหลงพ้อท่านๆคล้ายๆกับว่า
สอนเทศน์ คือลักษณะคล้ายๆหลงพ้อท่านทำให้เป็นตัวอย่าง จะมีบอก
ศักราช มีการบอกวัน บอกเดือน บอกปี เป็นภาษาบาลี ซึ่งมันเปลี่ยนไป
เรื่อยๆ พอมันเปลี่ยนไปเรื่อยๆ ของเรามันก็ต้องจำเอา พอจำมันจำได้แล้ว
เรื่องตัวเลขมันก็ง่ายแล้ว บอกศักราชก็จะให้ขึ้น อิทานิตัสสะกะคะวะโต
อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ ปรีนิพานะโตปิฎฐายะ พระพุทธเจ้า

ของเราปรินิพพานมาแล้วขณะนี้ล่วงเลยมาเป็นเวลาเท่าไร? วันนี้ เดือนนี้ ปีนี้ตรงกับอะไรแล้วก็จะสรุปได้ว่าอะไรจะใช้เวลา เอวังตัสสะ ภาวะวะโต ปรินิพพานาสาสะนายูกาสะคะณะนา สัลลิกเขตต์พาทิ จะว่าอายุของพระศาสนาที่ล่วงเลยมาตั้งแต่พระพุทธเจ้าท่านปรินิพพาน แล้วสามารถกำหนดนับได้ด้วยประการฉะนี้ นี่ยังดีสมัยนี้มันย่อแล้ว สมัยก่อนเขายังประเภทที่เรียกว่า วันนี้ เดือนนี้ ปีนี้ผ่านมาเท่าไร แล้วก็ ยังเหลืออีกกี่วัน กี่เดือน กี่ปีก็จะครบ ๕,๐๐๐ ปีอย่างนี้ ตอนนั้นตัดไปตั้ง ครึ่งแล้วนะ ไม่งั้นเล่นเอาเตี้ยง ปัจจุบันนี้รู้สึกว่ายาวเมืองกาญจน์ฯ ทองผาภูมิมีอาตมาคนเดียวล่องแม่น้ำที่เทศน์แล้วยังบอกศักราชอยู่ คนอื่น เขาไม่แล้วเขาเล่น นะโม เลยอะไรที่แบบโบราณมีอยู่หน้าจะรักษาไว้ไม่งั้น มันสูญไปเรื่อย พอที่จะทำได้โดยที่ไม่หนักมากนักก็เอาเถอะ

ถาม : ต้องทำบุญอะไรจะถึงจะฉลาด?

ตอบ : ฉลาดมันต้องในเรื่องของธรรมทาน และอีกตัวหนึ่งก็คือ ตัวภาวนา ตัวภาวนานี้เป็นตัวสร้างปัญญาโดยเฉพาะ สมมุติว่าถ้าหาก ว่าชาตินี้เราภาวนาจนสามารถทรงฌานทรงสมาบัติได้ เกิดชาติใหม่ฉลาด แน่นนอน แต่ขณะเดียวกันถ้ามีผลทางด้านธรรมทาน อย่างเช่น ถวายพระ ไตรปิฎกไว้ หรือว่าข้อธรรมอันใดที่เรามั่นใจว่าปฏิบัติได้แล้วนำไป สั่งสอนคนอื่นต่อ อันนี้ก็จะเป็นตัวที่สร้างความฉลาดให้โดยตรง การ บริจาคหนังสือทุกประเภทถือเป็นธรรมทานแต่ถ้าหากว่าได้พระไตรปิฎก นี้ เป็นธรรมทานโดยตรง อานิสงส์ก็จะมากกว่าอันอื่นเขาเอามัน เกิดก็ยกดี?

ถาม : รอสั่งคายนาอยู่ครับ?

ตอบ : รอสั่งคายนาอยู่.. จริงๆ ไม่ต้องก็ได้ฉบับสยามรัฐ ดี มันผิด อยู่คำเดียว มันไม่ได้ผิดหรือมันเพี้ยนกันระหว่าง ชะโน กับ ชะนัง มันก็ชนหมู่เหมือนกัน ต่างกันอยู่นิดเดียวเท่านั้นเอง

ถาม : พระไตรปิฎกนี่จริงๆ ไม่มีอรรถกถาเลยใช่ไหมครับ?

ตอบ : พระไตรปิฎกนี่จริงๆ ไม่มี อรรถกถานี้ประเภทที่เรียกว่าเห็น ว่ากระดูกเยอะไป เติมน้ำให้หน่อยอะไรอย่างนี้ ไม่งั้นเดี๋ยวจะทะแหไม่ออก แล้วเสร็จแล้วก็ใบฎีกา แล้วก็อธิบายอรรถกถา อรรถกถา อธิบายฎีกาใช้ มั้ย? เสร็จแล้วก็ยังมีเกจิอาจารย์ อธิบายอรรถกถาอีกอันนี้อีก ยิ่งมา ต่ออีกต่อหางยังยาวไปเรื่อย อย่างเช่นว่า ถ้าหากว่ากล่าวถึงพระพุทธเจ้า พระไตรปิฎกก็จะว่าพระพุทธเจ้าเกิดในตระกูลศากยะอย่างนี้ เสด็จ ออกบวชเมื่ออายุ๒๕ปีต่อมาอรรถกถาก็ พระพุทธเจ้าเกิดมาในตระกูล ศากยะใช่ไหม? มีบิดาชื่อนั้น มีมารดาชื่อนั้น แต่งงานเมื่อนั้น มีบุตร เมื่อนั้น เสด็จออกบวชเมื่อนั้นอย่างนี้ พอใบฎีกาเขาจะต่ออีกต่อหางไปอีก มีภรรยาชื่อนั้น พี่น้องชื่อนั้นอะไรอย่างนี้ มันก็จะเยอะขึ้นๆไปเรื่อย ถ้าหาก ว่าอรรถกถานี้ยังเชื่อได้เพราะว่า อรรถกถาเป็นปฏิสัมพันธ์กันแล้วหลังจาก นั้นเขาก็จะอธิบายเฟือมากขึ้น เพราะว่ามันจะอยู่ลักษณะที่เรียกว่า เหมือนจะพยายามเอาความเก่งของตัวเองมากลบความเก่งของคนเก่า ในเมื่อในลักษณะนั้นมันก็จะจิตมันก็จะประกอบไปด้วยกิเลสด้วยอะไรด้วย มันก็จะอธิบายเข้าป่าเข้าดงไปก็เยอะ

ถาม : อย่างพระสูตรนี้ พระพุทธเจ้าท่านจะดูตามเฉพาะบทบาทดี อย่างเดียวหรือครับ แนวเรื่องมันไม่ได้ต่อกันเลย?

ตอบ : เขาเอามาจัดอยู่เป็นหมวดหมู่เดียวกัน เพราะว่าจะเป็นเรื่องหา

ในลักษณะที่สอนคนประเภทเดียวกัน อย่างเช่นว่า พระสูตรแต่ละสูตรนี้จะสอนคนในลักษณะอย่างนี้ๆ ตั้งแต่ต้นจนกระทั่งปลายแล้วจบลงในลักษณะอย่างนี้ ท่านจะขึ้นหัวแล้วสรุปท้ายตั้งแต่เอวัมเมสุตัง ข้าพเจ้าได้ลำดับมาดังนี้ เอ็งกะสะมะยังกะคะวา สมัยหนึ่งองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า...ไล่ไปเรื่อยแล้วก็มาสรุปลงท้ายอิหะมะโว จะกะคะวา ปัญจวัคคิยาภิกขุ กะคะวะโตภาสิตัง พระปัญจวัคคิพอได้ฟังภาษิตก็คือ คำเทศน์ของพระพุทธเจ้าแล้วอย่างนี้ก็จะไล่ลงไปว่า ผลเป็นอย่างไร ขึ้นต้นอย่างไร เนื้อหาอย่างไร สรุปอย่างไร ละเอียดมาก มาสมัยหลังๆ ตัดออกเยอะ ยิ่งถ้าหากว่าเกี่ยวกับชาติกต่าง ๆ ซึ่งเราเห็นเป็นนิทานไปเลยอย่างนี้ เขาจะตัดหัวตัดท้ายหมดเหลือแต่เนื้อหาที่มาๆ อย่างไรไม่บอก ผลลัพธ์รับอย่างไรก็ไม่บอก มันจะทำให้เสียผล ถ้าหากว่าคนที่ไม่ใช่ประเภท อุกคตัตถุญ คือประกอบไปด้วยปัญญา อย่างยิ่งฟังแค่เนื้อหาแทบตลอดเลย ก็จะเสียผลไปเลย เพราะส่วนใหญ่ ชาติกแต่ละเรื่องจะเริ่มจากว่ามีสาเหตุมาจากอะไร อย่างเช่นว่าทำไม พระโลสุทหายินิสัยเสียขนาดนี้ ทำอะไรก็จับจดโลเลมีแต่สิ่งผิดพลาดอยู่ตลอด พอคนเขากล่าวนิทานขึ้นมา พระพุทธเจ้าเสด็จไปถึงถามว่า ภิกษุทั้งหลายเธอพูดกันด้วยเรื่องอะไร พอพูดกันถึงเรื่องนี้เสร็จแล้ว ท่านก็อธิบายว่า โลสุทหายินิไม่ได้เป็นชาตินี้ชาติเดียว อดีตชาติเขาเป็นมาอย่างนี้ๆ ท่านเกิดเป็นคนนี้ๆ ว่าไปเรื่อยๆ แล้วก็สรุปว่า อะหังเอวะ ตัวตถาคตเองก็เกิดเป็นอย่างนี้ ท่านโลสุทหายินิเป็นผู้นี้ ท่านผู้นี้เกิดเป็นผู้นี้ะไรอย่างนี้ พอสรุปเสร็จเรียบร้อยคนฟังก็บรรลุมรรคผลเป็นแถวของเราเองยังไม่ได้อะไรเลย เพราะว่าไม่ได้ตรงตามในปัญหาในเนื้อหา

ตามที่ท่านว่ามา เพราะว่าคนมี ปัญญาเขาตรงตามเออ..ขนาดพระพุทธเจ้าเองท่านก็ยังเวียนตาย เวียนเกิดไม่รู้จบเนาะ กว่าจะมาเกิดเป็นพระพุทธเจ้าอย่างนี้ ท่านเองก็ต้องทุกข์ต้องยากมาอย่างนี้ แต่ละท่านแต่ละองค์ก็ต้องเป็นอย่างนี้ๆ แรงกรรมมันหนุนส่งเป็นอย่างนี้ ถ้าเกิดอีกมันก็จะทุกข์อีก เป็นแบบนี้เราอย่าเกิดอีกดีกว่า จะมีการสรุปท้ายอะไร ด้วย ลักษณะท่านตรงตามด้วยปัญญา ดังนั้นว่า ทุกสิ่งที่พระพุทธเจ้าท่านเทศน์ท่านเน้นเอามรรคผลทั้งนั้น เพียงแต่สมัยนี้หลงพ้อท่านบอกว่า สัญญาและปัญญาของคนมันทรามลงไม่ได้คิดถึงตรงจุดนี้ ฟังเออ มันอย่างเดียวกันก็มี หรือไม่ก็อยากรู้ว่าเรื่องราวมันเป็นอย่างนี้เอง

ถาม : แล้วเรื่องที่ต้องเนื่องอย่างนี้เราก็คงจะพบอยู่ในอรรถกถา ?

ตอบ : จะมีอรรถกถาที่ท่านอธิบายอยู่แต่ว่าเนื้อหายังไม่ละเอียด อย่างที่บอกแล้วว่า ส่วนใหญ่ก็ประเภทเนื้อล่วนๆ อย่างนี้ถ้าไล่หน้าลงไปหน่อยค่อยคล่องคอขึ้น

ถาม : เลยมีความรู้สึกว่า เอ..พระพุทธเจ้าเวลาท่านเล่าเรื่อง ท่านตรัสเป็นบทๆ อย่างนี้หรือเปล่านั้นหรือท่านเล่าเป็นเรื่องกันแน่ ?

ตอบ : จะเป็นเรื่องไป แต่ว่าแต่ละเรื่องแต่ละตอนไม่ได้ต่อเนื่องกัน เพียงแต่ว่าพอถึงเวลาสังคายนาเขาจะมาจัดเป็นหมวดหมู่เข้า พอจัดหมวดหมู่เข้า อันที่เป็นพระวินัยก็เป็นพระวินัย ท่านอาจจะประเภทวันนี้เทศน์พระสูตรไปซักครึ่งวันอย่างนี้ อยู่ๆ มันมีเรื่องราวเกี่ยวกับพระวินัยขึ้นมา ก็ต้องเรียกสงฆ์มาประชุมกัน ตรัสถามว่าเธอทำอย่างนี้จริงมั๊ย? เสร็จแล้วก็โทษของการที่ทำอย่างนี้เป็นอย่างไร? ประโยชน์ของการละเว้นเป็นอย่างไร? แล้วก็บัญญัติเป็นข้อห้ามขึ้นมาต่อสงฆ์ทั้งหลาย

ก็อาจจะเป็นว่า วันนี้อ่างนี้ วันนี้อ่างนี้สลับกันไปกันมา แต่ว่าพระ
อานนท์ท่านจำได้ทั้งหมด ท่านก็เอามาจัดหมวดหมู่ตอนสังคายนา
พระไตรปิฎก เนื้อหามันก็เลยเหมือนอย่างกับว่าบางที่มันกระโดด
ไม่ได้ต่อเนื่องกันไม่ได้อะไรกัน

ถาม : อ่านตามบทแปลของบาลีอย่างเดียวนี่ ไม่ต่อเนื่องกันเลยครับ?

ตอบ : ไปคนละทิศคนละทาง ยังดีที่ท่านมาแยกหมวดแยกหมู่
พวกเราสบายกันเยอะ ไม่งั้นมันต้องคลำกันทั้ง ๘๔,๐๐๐พระธรรมขันธ์
กว่าจะเจอส่วนที่ตัวเองชอบ

ถาม : ฉบับสยามรัฐนี่ผิดตัวเดียวเท่านั้นหรือครับ ?

ตอบ : ไม่ได้ผิดหรอก เพี้ยน (หัวเราะ) ไม่ถือว่าผิด คำเดียวเท่านั้น

ถาม : แล้วฉบับภาษาไทยล่ะครับ ?

ตอบ : ยังไม่ได้อ่านรายละเอียดของเขา แต่ว่าส่วนใหญ่แล้วมันก็
จะเป็นไทยที่ต้องแปลเป็นไทยอีกทีพอเป็นไทยที่ต้องแปลเป็นไทยอีกที
คนอ่านถ้าไม่คุ้นกับภาษาไทยโบราณก็เรียบร้อยเลย เจิงสนิท สมัยก่อน
เขาว่าอะไรนะ ปลุกเรื่อนใกล้ท่าไม่มีน้ำจะกิน ช่างปั้นหม้อดินไม่มี
หม้อจะใช้ เลี้ยงไก่ไว้ไม่มีไก่จะขัน อยากขึ้นสวรรค์ให้ไปแก้ผ้าในวัด
ปลุกเรื่อนใกล้ท่าไม่มีน้ำจะกิน บ้านอยู่ริมน้ำไม่มีน้ำจะกินนะ ลูกบ้าน
นั้นขี้เกียจบรรลัยเลย ดักน้ำขึ้นบ้านแค่นั้นมันยังไม่ดัก ช่างปั้นหม้อดิน
ไม่มีหม้อจะใช้ ก็สไต้ลเดียวกัน เลี้ยงไก่ไว้ไม่มีไก่จะขัน อันนี้เขา
หมายถึงว่าประเภทที่ว่าถึงเวลาชาวบ้านใส่บาตรเลี้ยงพระไปเรื่อย
บทจะเอาจริงขึ้นมาพระเอาแต่ขี้เกียจ กินแล้วนอนสวดมนต์ไหว้พระอะไร
ไม่เป็นสักอย่าง ถึงเวลาจะจัดพิธีสงฆ์อะไรก็ทำไม่ได้ เลี้ยงไก่ไว้ไม่มีไก่

จะขัน อยากไปสวรรค์ให้ไปแก้ผ้าในวัด สมัยก่อนส่วนใหญ่จะเป็น
โบลานหรือไม้ก็กระดาดสาอะไรที่เป็นพื้ๆถึงเวลาจาริกเป็นคำสอน
เป็นพระสูตร เป็นพระวินัย พระอภิธรรมเสร็จก็จะห่อผ้าเก็บไว้
อยากไปสวรรค์ต้องไปแก้ผ้าในวัด ไปแกะอ่านเอาเอง

ถาม : นึกว่าให้ไปแก้ผ้าจริงๆ ?

ตอบ : ยายบ๊อง ขึ้นไปแก้ผ้าจริงๆ พระ เณรแตกตื่นหมด

ตอบ : มีอยู่ครั้งหนึ่งมางานศพหลวงปู่ธรรมชัย ที่วัดเทพศิรินทร์
หลวงปู่มรณภาพวันที่๕ธันวาคม๒๕๓๐มรณภาพก่อนหลวงปู่มหาอำพัน
๒ ปีคราวนี้พระผู้ใหญ่ท่านก็มาราบศพหลวงปู่ธรรมชัยกันมาก สมเด็จพระ
ญาณสังวรตอนนั้นยังไม่ได้เป็นสมเด็จพระสังฆราชก็มา สมเด็จพระ
ญาณฯ นี้ร่างกายท่านไม่ค่อยแข็งแรงมาแต่ไหนแต่ไรแล้ว เวลาเดิน
ท่านลากเท้าไปกับพื้นนะ ลากแบบดูๆ ไปกับพื้น ถ้าหากว่าใครใส่รองเท้า
ในลักษณะนั้นก็คือพังเร็ว คราวนี้ศาลากวีเนรมิตร ที่ตั้งศพหลวงปู่ครูบา
ธรรมชัยมันจะมียกชั้นขึ้นมาประมาณสักฝ่ามือหนึ่ง แล้วก็จะเป็นพื้นศาลา
ข้างบน เราก็ตายล่ะวาพระผู้ใหญ่เป็นสิบเป็นร้อยยืนไหว้สมเด็จพระ
ญาณสังวรกันหมด ไม่มีใครไปเตือนท่านสักองค์หนึ่งว่า ตรงนั้นนะถ้าลาก
เท้าต่อในลักษณะนั้นนะหน้าทิ่มแน่เลย เราก็เลยพรวดเดียวเข้าไปถึง
จับแขนท่านบอกพระเดชพระคุณขอรับ มันเป็นชั้นอยู่นะครับ ยกเท้าขึ้น
นิดหนึ่ง ท่านก็ เออ..เออ.. ขอบใจนะ แล้วท่านก็ยกเท้าแล้วก็เดินไป เราก็
ประคองท่านเข้าไปจนกระทั่งท่านกราบหลวงปู่เสร็จเรียบร้อย ประคอง
ท่านนั่งกราบท่านเสร็จแล้วเราก็กลับที่เดิม พระข้างหลังเขาซุบซิบกันว่า
พระองค์นั้นมาจากไหนทำไมไม่กลัวสมเด็จพระ ท่านเลย เราก็ได้แต่นึกในใจ

ว่าอยู่กับดวงอาทิตย์มาทั้งดวงไปกลัวอะไร (หัวเราะ) โอ้โฮ..อยู่กับหลวงพ่อก็คงกลัวขวัญแขนงนะ ไม่มีใครอยู่กับหลวงพ่อก็คงกลัวว่าอาตมาอยู่แล้วนี่กลัวยืนยันเลย เพราะว่า ๖ ปีสุดท้ายเผ่าหน้าห้องให้หลวงพ่อก็ดูดโดนเข้ากระเจิงหมด เวลาหลวงพ่อดำแล้วเขาอยู่ไม่ได้ เขารู้สึกมัน.. ไอ้ที่เรียกว่าจะขาดใจตายนะ ขอเผ่นก่อน ไม่กล้าสู้หน้าหลวงพ่อก็ดู เรานะ.. มันคิดอยู่อย่างเดียวว่าหลวงพ่อดำเพราะอยากให้เราได้ดี ถ้าเราแก้ไขในสิ่งที่เป็ความผิดต่อไปมันจะไม่ผิดอีก แล้วส่วนใหญ่หลวงพ่อดำท่านจะดำกลางคนหมู่มาก ดำให้จำมันจะได้เข็ด เคยโดน.. รู้สึกเลยละหัวหมุนร้อนวูบวาบไปหมด แต่ว่าแล้วเราจะจำนานมันจะไม่ผิดอีก ตัวอย่างคนอื่นเขาโดนดำแล้วมันเข็ด เอาใครดีล่ะ.. พี่บัญชา ลิกไปแล้ว ตอนนั้นประมาณปี ๒๕๒๘ หลวงพ่อก็ดำจัดการสะเดาะเคราะห์มันจะมีงานลอยกระทง มีคนเขาไปดูดวงมา พวกพี่เบ๊ยกนี่แหละ พี่เบ๊ยกสมพร บุญยเกียรติ เปลี่ยนชื่อเป็นคณิศพร ไปแล้วมันนั่นล่ะ พี่เบ๊ยกแกเป็นกรรมโนด้วย ก็ชอบคู่มือด้วยก็ดูราหูจะเข้าทำอย่างไรหลวงพ่อก็ดำแนะนำวิธีรับให้ต้องทำกระทง หลวงพ่อก็ดำแนะนำวิธีรับให้ต้องทำกระทงก็กระทงดอก ไม้ก็กระทงรูปเทียนธงอะไรเท่าไรแล้วเสร็จแล้วก็เอาไปลอย ลักษณะเป็นการบูชาพระเคราะห์ วันแรกมา ๔ กระทง ลูกศิษย์หลวงพ่อก็ดำอะไรมันเห่อตามกัน วันที่สอง ๑๑ กระทง วันที่สามศาลานวราชไม่มีที่พอให้วางกระทง ชาวบ้านเร็วขนาดนั้นนะ คราวนี้ในช่วงก่อนที่จะไปลอยกระทงสะเดาะเคราะห์ หลวงพ่อก็ดำจะชุมนุมเทวดา แล้วเสร็จแล้วก็ถามท่านท้าวมหาธา ท่านว่าใครมีเคราะห์กรรมอะไรที่ต้องแก้ไขเป็นพิเศษบ้าง จะได้ส่งเคราะห์เขาเป็นรายตัวไป

ท้าวมหาธาท่านก็จะบอกหลวงพ่อก็ดำท่านก็จะบอกเออ..หมายเลขนั้นนะชื่อมันชื่อมันต้องทำอย่างนั้นๆ พิเศษกว่าเขา คราวนี้อ่านไปๆ ไล่ไปถึงหมายเลข ๑๑ ใครหว่า? โคตรแม่มันลายมือยังกะไล่เดือน ใครจะไปอ่านของแม่มันออกวะ พี่บัญชาเขาคนเขียน คนมันมาเป็นร้อยๆ นะ แล้วเวลาหลวงพ่อก็ดำกำลังจะลงรับแขกก็ต้องรีบเขียนให้เสร็จใช่ไหม? พี่ท่านก็คงจะไม่ได้เจตนาให้หลวงพ่อก็ดำอ่านยากหรอก พอโดนดำเต็มๆ ท่านนั่งหน้าเขี้ยวอยู่ตรงนั้น ทำอะไรไม่ถูกเลยนะจะตายเอานะ โดนแค่นั้นนะไม่ได้โดนดำแบบเราชนิดจิกหัวดำ หลวงพ่อก็ดำพูดลอยๆนะ แกนั่งทำอะไรไม่ถูกอยู่ตรงนั้น จนกระทั่งทำพิธีเสร็จ ๔ โมงเย็นหลวงพ่อก็ดำจะรับแขกใช่ไหม เห็นว่าขึ้นปล่อยอยู่ตรงนั้นนี่คืนนี้มันขาดใจตายแน่เลย เดินผ่านว่า เออ.. เป็นโง่บัญชา วันนี้ชายของได้เท่าไรหว่า? ชายดีไหมลูก? ชายดีครับพ่อก็ดำ เออ.. ค่อยหน้ามีสีเลือดขึ้นมาหน่อย ถ้าขึ้นโดนซ้ำอีกก็ตายอยู่ตรงนั้นนะ ไม่ต้องไปไหนหรอก นั้นนะลักษณะนั้นนะ แล้วจะกลัวหลวงพ่อก็ดำมากเป็นพิเศษ ถึงว่าถ้าได้ไปถามประวัติวัดท่าซุงนะจะเห็นสังฆาอัปป์มาโน คุณของพระสงฆ์ประมาณไม่ได้ยังงี้ มีโยมบางคนเขามาปรารภ หลวงพ่อก็ดำเขาไม่ทราบว่าคุณคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณเป็นอย่างไรหรือเจ้าคะ พยายามพิจารณายังไงก็พิจารณาไม่ออก เราเองนั่งอยู่หน้าห้องยามหลวงพ่อก็ดำ เออโยม เคยเดินรอบวัดหรือยังล่ะ ยังเจ้าคะ เออไปเดินนะโยมนะ เดินให้รอบวัดเดี๋ยวก็นั่งเอง เสร็จแล้วโยมเขาไปเดินหายไปสัก ๒ ชั่วโมง กลับมาเหวี่ยงหอยดั่งเลย เป็นโง่จะโยมเห็นเห็นบ้างหรือยัง? ยังเจ้าคะ เออ..มันโง่ มันนำเดินอีกรอบหนึ่งนะ บอกโยมลองคิดดูสิว่านี่คือศรัทธาที่ชาวบ้านเขาถวายมาสำหรับพระองค์หนึ่ง

พระแก้วองค์หนึ่งเลยนะ ถ้าหากว่าท่านไม่ได้สร้างบารมีมาถึงขนาดนี้ ใครเขาจะให้ วัดท่าซุงตอนนั้นการก่อสร้าง ๓๐๐ ล้านกว่าๆ เกือบๆ ๔๐๐ ล้านนะ แต่ว่าทางพวกวิศวกรเขาไปตีราคาเขาบอกว่าประมาณ ๔พันล้านบาทเป็นอย่างน้อย ๔พันล้านนี่ถ้าเป็นงบประมาณของกรมอะไรสักกรมหนึ่งมันก็ไม่มาก ถ้ายิ่งของกระทรวงยิ่งน้อยใหญ่เลย แต่ลองนึกถึงหลวงตาแก้ว องค์หนึ่งอยู่วัดบ้านนอกด้วย มีคนเอาเงินไปถมวัดให้ ๔พันล้าน มันเป็นอย่างไงล่ะ ? คราวนี้เห็นสังฆคุณบ้างหรือยัง ? ถ้ายังไม่เห็นไปเดินอีกรอบหนึ่ง เอาให้เข็ด หลวงพ่อท่านขึ้นพระโขนง พระชำระหนี้สงฆ์หน้าตัก ๔ ศอก ตอนแรกก็อยู่ข้างศาลา ๒ ไร่ ๒๘ ไร่ ๒๘ องค์ เสร็จแล้วก็มาใหม่ขึ้นที่ที่ของโยมมา ๑๒๐ องค์ แล้วก็มาขึ้นที่ศาลา ๒ ไร่ ๒๐๘ องค์ แล้วก็ไปขึ้นที่หน้าวิหาร ๑๐๐ เมตร ๖๘ องค์ แล้วตอนนี้ที่รอบที่ธาตุองค์ ๑๐๐ ไร่กับที่ห้องกรรมฐาน ๒๕ ไร่ มีป่าเข้าไป ๓-๔๐๐ องค์หรือ ? ลองคิดๆดูว่าพระประธานหน้าตัก ๔ ศอกนะ เป็นพันองค์แล้วนะ หลายวัดในประเทศไทยยังหาพระประธานขนาดนั้นยังไม่ได้เลย อาตมาไปทำเป็นพระประธานไว้ที่ศูนย์ปฏิบัติธรรมเกาะพระฤๅษี เขาบอกเป็นพระประธานที่ใหญ่ที่สุดของอำเภอทองผาภูมิ ไม่มีใครใหญ่กว่านี้อีกแล้ว ของวัดท่าซุงเขา ๓๐ นิ้ว แล้วคิดว่าทั้งชีวิตเขาสร้างกันไม่ได้แต่หลวงพ่อกับที่ละลายร้อยองค์ อันนี้ต้องถามช่างประเสริฐกับช่างจำเนียร อยู่วัดตั้งแต่เพิ่งจะแต่งงานกันใหม่ๆ จนกระทั่งวันนี้หลานโต แล้วงานยังไม่หมดเลย คราวนี้รู้หรือยังว่า พุทโร รั้วไม้ สังกะสี อปมาโณเป็นยังไง ? ไม่งั้นจะไล่มันไปเดินเอาให้เข็ด วิหาร ๑๐๐ เมตร โคมไฟทั้งหมดถ้าจำไม่ผิดรู้สึกว่ามี ๑๓๗ ซ้อมั้ง ซ้อมั้งหนึ่งแสนสี่หมื่นกว่าบาท บริษัทเขาต้องส่งคนของเขามาทำความ

สะอาดฟรีให้ทุกปี เขาบอกว่าหลวงพ่อสั่งซื้อเขานี้เขาไม่ต้องสั่งนำเข้าไป ๕ ปีก็ได้ ภายใน ๕ ปีมันจะขายได้ไหม ร้อยสามสิบกว่าช่อเนี่ย ? เขายอมลดให้หลวงพ่อดัง ๓๐-๔๐ % เพราะสั่งเขามาก

(เรื่องเป้ายันต์เกราะเพชร)

ท่านสังเวียน ท่านจะมาสวดปาติโมกข์ให้ประจำวัดท่าซุง เขาไม่รู้หรือว่ามีพิธี แต่เขาบอกว่าเขาฝันเห็นคืนนั้น ว่าเข้ามาในวัดท่าซุง นะดันโพธิ์ใบมันกลายเป็นธรรมจักรหมดเลย แล้วพระทุกองค์ในวัดเหมือนยังกับปิดทองเหลืองอร่ามไปหมด พระสงฆ์นะไม่ใช่พระพุทธรูปแล้วเสร็จแล้วก็เลยบอกเขาว่าเออ..มันน่าจะปิดทองอยู่หรือเพราะว่าเพิ่งเป้ายันต์ไปนะ เพียงแต่ว่ามันจะรักษาทองไว้ได้นานเท่าไรเท่านั้นเอง ส่วนพ่อเจ้าอ้อย คนอื่นเขาโดนผีหลอก พ่ออ้อยโดนพระหลอก รายนี้ก็เมาเข้ายันคำเหมือนกัน เมฆาชนิดที่ว่าเราโทรไป เขาวิ่งไปตามแม่เจ้าอ้อย บอกว่าหลวงพ่อกโทรมา แม่เจ้าอ้อยถามว่าละเมอหรือเปล่า ? (หัวเราะ) มันเมฆาจะจนคนเขาไม่เชื่อนะ คราวนี้วันนั้นเขาอยู่คนเดียวนี้ แม่เจ้าอ้อยกับนำเขามาเป้ายันต์ที่วัด เขาได้ยื่นพระสวดมนต์ที่หิ้งพระ ใ้เราเคยให้พระไปแกไม่สนใจหรือออกแกก็วางกองไว้บนหิ้งนั่นแหละ คราวนี้แกได้ยื่นพระสวดมนต์แกก็ไปหยิบมาฟังที่ละองค์ องค์ไหนสวดวะ ? (หัวเราะ) มันฟังชะหมดทั้งหิ้งแล้วสรุปไม่ได้ว่าองค์ไหนสวด (หัวเราะ) บอกเป็นเรื่องที่ตลกมากเลย คนอื่นเขาโดนผีหลอก อีตาอัมพรโดนพระหลอก (หัวเราะ) ดีไม่ดียังงานหน้าเขาอาจจะนึกอยากมาเป้ายันต์ก็ได้ แต่อย่างของผู้หมวดมนต์สนั่นของเขาอัศจรรย์จริงๆ เพราะว่ากินเหล้ามาตลอดชีวิตเลย แล้วกินหนักขนาดต้องกู้เงินเขามาซื้อกิน ประเภท ๒ วัน

เบียร์ ๒ ลัง ไม่พอกิน..เลิกซะเฉยๆ นั่นนะ แต่ว่าแกอธิษฐานเป็นจริง ๆ นะ
แกล่นทำใครไม่ทำ..ทำพระเลย เออ..ถ้ายันต์เกราะเพชรแน่จริงต้องทำ
ให้แกไม่อยากเหล้า ถ้าแกไม่อยากเหล้าแกจะไม่กิน เลิกเอาดี ๆ เล่นเอา
คนเขาแตกตื่นกันทั้งอำเภอ ตอนนีกำลังรอ รอเติกมันคลอด เพราะว่ามืออยู่
๒ รายที่ไปเข้าพิธี

ถาม : คลอดเมื่อไหร่คะ ?

ตอบ : ยังไม่รู้เลย ไม่ได้ถาม เดี่ยวคลอดเมื่อไหร่ถ้าเป็นผู้ชายเขาก็
จะส่งข่าวมาเองแหละว่าสายไหมเดี๋ยวกลับไปจะไปดูแมวว่าแมวสาย
หรือเปล่า เพราะไอ้ตัวที่มันเดินแกว่งอยู่ในพิธีมันคลอดแล้ว ๔ ตัว ตามที่
อาตมาบอกเป๊ะเลย

ถาม : แล้วมันท้องแรกหรือคะ ?

ตอบ : ไม่รู้เหมือนกัน คลอดแล้ว..หลังงาน ๔ วัน

ถาม : สีอะไรบ้างคะ ?

ตอบ : ยังไม่ได้ไปดูเลย ท่านหงส์เขาเข้าไปดูคนเดียว เพราะว่า
แมวนี้ถ้าไปกวนเขามากๆ เดี่ยวมันคาบลูกมันหนี แผลกเหมือนกัน เผื่อ
เป็นท้องแรกแล้วมีตัวผู้จะดูว่ามียันต์ติดหรือเปล่า ไม่เคยมีในตำรานะ
เขามีแต่คนใช้ไหม ? ถ้าเกิดเป็นผู้ชายจะมียันต์ติดตัว ไอ้แม่แมว ตอนทำ
พิธีที่มันเดินไปเดินมาอยู่นะมันหาที่คลอด มันเลยไปเข้าพิธีโดยอัตโนมัติ

เรื่องพระต้องถามยายเจี๊ยบเมื่อวานนี้ เขามานั่งถามๆ
ปัญหาตรงนี้ ก็ส่งให้เทพฤทธิ์เขา ยัยนั้นก็มีมือไวคว่ำหมับไปดูเสร็จ..
ไอ้โห..พระศักดิ์สิทธิ์จริงเลยล่ะ ก็ยังสงสัยว่าอะไรมันขนลุกทั้งตัวลูบ
เท่าไรก็ลูบไม่ลง รายนั้นสมาธิเขาดีทรงอารมณ์วิปัสสนาญาณได้เป็น

ปกติเลย เขาได้อยู่ในระดับที่ว่าอยู่ก็ได้ตายก็ดีนะ พร้อมทั้งจะไปแล้ว

ถาม : ทรงฌานหรือคะ ?

ตอบ : อันนั้นเป็นวิปัสสนาญาณจะ

ถาม : ต่างกับทรงฌานยังไง ?

ตอบ : ฌานอย่างเดียวนะมันบื้อ ถ้าวิปัสสนาญาณปัญญามันมี

ถาม : อย่างนั้นก็ต้อยากกว่าใช่ไหมคะ ?

ตอบ : ง่ายกว่า ทรงฌานต้องเสียเวลาไปนั่งภาวนา วิปัสสนาญาณเรา
ก็พิจารณาไปเลย

ถาม : แล้วทำยังไงถึงจะทำแบบเขาได้ ?

ตอบ : ทำแบบเขา..(หัวเราะ) ก็ทำแบบเขา กำปั้นทุบดินดีมัย ? เขา
เอาใจขึ้นไปกราบพระพุทธเจ้าเป็นปกติ แล้วเสร็จแล้วก็พิจารณา
อยู่ตรงนั้นจนกระทั่งใสเป็นแก้วทั้งองค์ แล้วก็ค่อยกราบลาพระลง
มา แล้วก็ประคองรักษาอารมณ์นั้นเอาไว้ ตัวนี้แหละคือการใช้
มโนเมยิทธิที่ถูกต้องตามที่หลวงพ่อดต้องการ คนอื่นที่เอาไปดูอดีต
ไปดูปัจจุบัน ดูอนาคต ถ้าดูแล้วไปยึดละเอิงหมด ทุกสายแหละ แต่ว่าราย
นี้เขาทำตรงพอดี เขาจะขึ้นไปกราบพระข้างบนพิจารณาจนกระทั่งใจ
ของเขาใสสว่างสะอาดหมดทั้งดวง แล้วก็ประคองประคองรักษาอารมณ์
นั้นเอาไว้ เขาก็เลยสงสัยตอนนั้นเขาผิดปกติหรือใจ อะไรก็เฉย คนเขาค่า
ก็ยิ้มเฉย พอมันค่าเสร็จแล้วก็ไป ฟังเขาค่าได้ตลอดโดยที่ไม่คิดอะไรเลย
นะ มันได้ยืนสักแต่ว่าได้ยืน ได้เห็นสักแต่ว่าได้เห็น ไปแล้วรายนี้ถ้าไม่
ยังไว้อีกไม่นานตายเพราะว่ามันใกล้จุดสุดท้ายเต็มทีแล้ว

ถาม : ยังเอาไว้ให้ช่วยกัน... ?

ตอบ : เขาบอกว่าตอนนี้ความรู้สึกผูกพันระหว่างครอบครัวมันไม่มีที่เคयरก็เฉย ๆ ที่เคยเกลียดก็เฉย ๆ มันไม่รักไม่เกลียดไปแล้วถ้าใครฟังปฏิบัติทำท่านผู้เฒ่าบ่่อย ๆ จะจำได้ ตรงจุดนี้จะเป็นสุดท้ายของอารมณ์ที่หลวงพ่อบอกไม่รักในฐานะที่ควรรัก ไม่เกลียดในฐานะที่ควรเกลียด ไม่ขัดเคืองในฐานะที่ควรขัดเคือง อันนั้นขนาดคนข้างบ้านด่าก็ยินฟังเขาด่าจนตลอด ประเภทให้กำลังใจมันหน่อยมันด่าแล้ว พอฟังเสร็จเรียบร้อยเขาด่าจบแล้วก็ไป เฉย ๆ ไม่ได้คิดหุมาซักกะคำเดียวเลย ของพวกเราอย่างน้อย ๆ ก็เก็บมาคิด ของเขานี้ตัวความคิดปรุงแต่งมันไม่มีแล้ว มันจบแล้ว ใครเอาอะไรมา ก็กองอยู่ตรงนั้นแหละ

ถาม : แล้วไปยืนฟังเขาทำไมล่ะคะ ?

ตอบ : ให้กำลังใจมันหน่อย มันอุทิศสัจแล้ว ถ้าไม่ยืนฟังเดียวมันไม่มีอารมณ์จะด่า สงสารมันนะ นี่ก็ออกมัย ? ที่พูดมาพวกเราก็ทำได้ แต่ว่าทำแล้วมันไม่ทรงตัวอย่างเขา มันได้แป๊บเดียว มันได้ตอนที่มันสติ พอขาดสติไปไหลตามตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจเมื่อไหร่มันก็ขาดไปด้วย ของเขานี้เขาควบคุมมันได้ เห็นสักแต่ว่าเห็น ได้ยินสักแต่ว่าได้ยิน ได้กลิ่นสักแต่ว่าได้กลิ่น ได้รสสักแต่ว่าได้รส สัมผัสสักแต่ว่าสัมผัส ป้องกันไม่ให้มันเข้ามาในใจ แรก ๆ ต้องระวังป้องกันมันอยู่ พอนานไป ๆ ไม่ต้องระวังแล้วเพราะไม่เก็บเอาไว้เลย ฟังดูร้าย ..ง่าย เนอะ

ถาม : แล้วอย่างนี้เวลาเขาก็ทำงานปกติก็เป็นคนประหลาดลึคะ ?

ตอบ : ก็ประหลาดใจถึงได้บอกเขาบอกว่า คิดว่าเราทำหน้าที่รอเวลาตายเท่านั้น เพราะฉะนั้นงานของเรา ๆ ก็ทำให้มันดีที่สุดในที่สุด หลัง

จากนั้นแล้วมันจะเป็นยังไงก็เรื่องของมัน เราก็ไปนิพพานของเรา เมื่อบานลองไล่อารมณ์ให้เขาดูหลายอย่างมันตรงกันหมด ถ้าตรงกันหมดนี้เราก็โอเค ไม่ใช่โอเคอะไรหรอก โอเคว่าที่เราทำมา เออ..มันก็คล้าย ๆ เขา นี่ก็พัฒนาการอย่างหนึ่ง คล้าย ๆ พัฒนาการทางจิตนะ อ่านแล้วและประโยชน์ของมัน

ถาม : คนที่ทำแบบนี้ได้แล้วเขาต้องได้อะไรตามมาเยอะ ?

ตอบ : เยอะหรือไม่เยอะรายนี้เขาอยู่ ๆ ก็ได้ทิพจักขุญาณขึ้นมาเอง แล้วก็ไปเที่ยวไล่ช่วยชาวบ้านเขา แล้วเขาก็ช่วยแบบประเภทที่เรียกว่าไม่รู้อะไรเลยอย่างนี้ อย่างเมื่อบานนี้เล่าให้ฟังว่าเขาไปเจอโยมคนหนึ่งไม่สบาย เสร็จแล้วมาตีกกับบอกว่าเธอได้ตาในไม่ใช่หรือ ? ดูให้ฉันทีสิฉันเป็นอะไร? เขาไม่ยอมเล่าอาการให้ฟัง รายนี้พอจับมือเข้าเสร็จก็บอกว่าอันนั้นไม่ดี อันนี้ไม่ดี อวัยวะส่วนนั้นบกพร่อง ส่วนนั้นบกพร่อง รายโน้นเขาก็บอกว่าจริง เขาเป็นอยู่ตามที่ว่ามา แล้วหมอก็รักษาไม่หายด้วย รายนี้เขาก็มาถามว่าแล้วเขาจะทำยังไงดีบอกแหม..มันน่าเชกกะบาล คือตัวเขาเองนะหมอชิวโกมารักจัน ท่านมาบอกให้เรียนวิชาหมอแล้วท่านจะช่วย แหม..บรมครูหมอมาขนาดนั้นแล้วนะนะ มันก็แค่กำหนดใจถามหมอเขาก็หมดเรื่องแล้วนะ คือเขาเองเขาได้แบบชื่อ ๆ อย่างที่หลวงพ่อบอกจริง ๆ (เพื่อนพาไปสุรต)...ไอ้ผีตายโหงมันก็บอกให้ยัยนี้รีบห้ามไว้อย่าขับไปเลย เพราะว่ามันอยู่เดียวจะเกิดอุบัติเหตุ ผีมันก็ตีนะ มันอุทิศสัจบอกนะ เสร็จแล้วถามว่าแล้วจะทำยังไง ผีก็บอกว่าหาพระมา บังสุกุลมันจะได้ไปเกิด เพราะว่ารอดกันนี้ไปชนมันตาย แล้วเจ้าของมันลงมายืนดูเหมือนอย่างกับเขาเองนะเป็นตัวอะไรตัวหนึ่งก็ไม่รู้ แล้วก็ขับรด

หนีไปเฉยๆ ไม่ช่วยอะไรเขาเลย โจ้เขามันผูกโกรธมันก็เลยเกาะติดรถคันนั้นมาด้วย เสร็จแล้วก็บอกว่าทำไมไม่บังคับสักให้เขาไป เขาบอกว่าไม่ต้องใช้พระท่าเหอ? บอกถ้าต้องการใช้พระท่านี้ก็นึกถึงหลวงพ่อบรรพมา แล้วก็นอนจาวต สังขารไปมันก็หมดเรื่องแล้ว คือของเขาเนะมันสักแต่ว่าได้จริงๆ มันพลิกแพลงใช้ไม่เป็น ชื่อดี ชื่อจนช่อเลย(หัวเราะ) รู้แล้วแก้ไขไม่ได้ บางทีก็เอามาแบกไว้(หัวเราะ) อยากจะช่วยเขาแต่ช่วยไม่เป็น

ถาม : แล้วที่เขาได้นี่ตกลงว่าเพราะเขาศึกษาธรรมะของหลวงพ่อบรรพมาหรือเปล่า?

ตอบ : ก็..ไม่รู้เหมือนกัน อยู่ๆ มันเป็นเอง แล้วแกไปสายลมก็โดนเขาไล่กระเด็นออกมาเพราะท่าทางไม่เหมือนเขาเนะ ไอ้คนที่มันเป็นมันเป็นจริงๆมันได้จริงๆมันเฉื่อย มันรักษาด้วยอารมณ์ใจตัวเอง มันไม่ร้อนไม่หนาวอะไรกับใคร คนอื่นเขาประเภทเห็นเข้าพวกกับเขาไม่ได้ก็คิดมันออกมา อาการอย่างนี้ยังมีอีกเยอะนะ พวกมั่วติดกะโหลกมันยังเยอะ เข้าใกล้มันๆก็ติดออกมาหมดนะ(หัวเราะ)คนเราเนะแปลกนะแทนที่จะดูใจเขากลับไปดูตัว พอไปดูตัวเห็นความประพฤติไม่เหมือนกันก็เหมาว่าเป็น คนละพวกกันไป

มีอยู่สมัยหนึ่งที่หลวงพ่อบรรพมาไปเฝ้าถึงพระอรหันต์๗องค์ พระอรหันต์๗องค์ที่มีไปฝึกกมนโถมฤทธิ์ที่วัดท่าซุงมี ๕ หรือ ๖ องค์นะ เสร็จแล้วก็ใช้สไตร์นี้แหละ เห็นว่าวันๆหนึ่งก็ใช้มนขึ้นนิพพานไปเกาะอยู่หน้าพระอย่างเดียวแล้วอยู่ๆ ก็หมดกิเลสเอง ถามว่าหมดกิเลสยังงี้ก็ทำไมไม่รู้ เพราะว่ากิเลส ดันหา อุปาทาน อกุศลกรรมอะไรต่างๆ โดยเฉพาะรัก โลก

โกรธหลง นี่มันกินได้แต่ร่างกาย ใจมันเป็นคนละส่วนกัน พอใจมันเป็นคนละส่วนกัน ถึงเวลาแล้วรู้ว่าราคะจะเกิด วิ่งไปกราบพระบนนิพพาน โทสะจะเกิด วิ่งไปกราบพระบนนิพพาน โมหะจะเกิด วิ่งไปกราบพระบนนิพพาน พอไม่มีใจอยู่คอยปรุงคอยแต่งให้พวกกิเลสต่างๆก็เกิดไม่ได้ มันก็ดับเองอัตโนมัติ มันเป็นวิธีตัดกิเลสที่สั้นที่สุดแล้วก็ง่ายที่สุดที่หลวงพ่อบรรพมาต้องการ แต่ว่าส่วนใหญ่พอได้แล้วมันไปดูโน่นดูนี่ซะ แล้วดูแล้วแทนที่จะรู้เพื่อละก็รู้แล้วไปยึด คนโน้นเป็นอย่างนั้นกับเรา คนนี้เป็นอย่างนี้กับเรา แทนที่จะหลุดพ้นได้ ก็กลายเป็นมัดกันเป็นพวงอยู่ตรงนั้นแหละไม่ต้องไปไหนหรอก เพราะฉะนั้นที่เขาทำเนะเขาทำถูกโดยบังเอิญ จะเรียกว่าบังเอิญก็ไม่ใช่นะ คนอื่นทำไมไม่บังเอิญอย่างนั้นมั่ง

ถาม : จะถามเรื่องคาถาย่นระยะทาง เราจะใช้เราจะภาวนาคาถาเงินล้าน หรือว่าภาวนาพุทธโธนี่ถือเป็นการย่นระยะทางได้หรือเปล่านั้น?

ตอบ : จริงๆ การย่นระยะทางมันต้องเป็นพื้นฐานของวาโยกสิณ แล้วโดยเฉพาะมันไม่ใช่วาโยกสิณตัวเดียว ลักษณะของการย่นระยะทางเป็นของผู้ชำนาญในกสิณ ๑๐ พอตั้งใจใช้กำลังของอภิญญา กำลังของกสิณอธิษฐานแล้วมันจะเป็นไป แต่ว่าเท่าที่เคยใช้ได้ผลนะ สัมปจิตตภาสมาเดินนะเขาควมมอเดอริไซค์ไลไม่ทัน เราไม่รู้หรอก เราารู้สึกว่าเราเดินปกติ สมัยที่ไปอยู่ทองผาภูมิใหม่ๆ แล้วเดินบิณฑบาตไป ๕ กิโลเมตรกลับ ๕ กิโลเมตรรวมแล้ว ๑๐ กิโลเมตรเศษๆนะ คราวนี้มันก็ขึ้นเขาขึ้นเนินตั้งหลายลูก พอไปบิณฑบาตได้พวกข้าวของมาเยอะ พอได้ข้าวของมาเยอะชาวบ้านเขาก็ถือมาส่ง ชาวบ้านส่วนใหญ่ก็เป็นพวกมอญพวกทวายที่

ทำงานอยู่กับหน่วยป่าไม้ นั่นล่ะ ไปอยู่กันแค่มปีข้างบน เขาก็ถือของมาส่ง วันแรกวันสองวันสามก็มาส่ง พอท้ายๆ มันหายกันหมด พอหายกันหมด ไอ้เราก็ไม่รู้ พอจนกระทั่งวันหนึ่งหัวหน้าคนงานเขาบอกว่าหลวงพี่เดินเร็วจริงๆครับถามว่าทำไมวะ? เขาบอกปกติพวกคนงานมันเดินผมต้องวิ่งไล่ตาม แต่หลวงพี่เดินนะคนงานมันต้องวิ่งไล่ มันก็เลยไล่กันไม่ไหว..มันเหนื่อยเขาวางัน เสร็จแล้วผมก็สงสัยหลวงพี่เดินยังไงผมเอามอเตอร์ไซด์ไล่ตามดูไล่ไม่ทันจริงๆครับ มันวางัน เราไม่รู้เรื่องอะไรเลย รืออยู่อย่างเดียวว่าเราเดินปกติ

ถาม : ภาวนาอะไรคะ ?

ตอบ : สัมปจิตจามิ เพราะว่าหลวงพ่อก่อนสั่งไว้ตั้งแต่บวชพรรษาแรกบอกว่าให้ภาวนาบทนี้ให้เป็นปกติ เพราะว่าบทนี้จะเป็นคาถาสำหรับสร้างอภิญญา ถ้าใครทำทรงตัวจะเหมือนกับได้กสิณ ๑๐ ท่านบอก่านานไปข้างหน้าบรรดาเตียรถีย์จะโจมตีศาสนาพุทธมาก โดยเฉพาะเรื่องของอภิญญาสมบัติเขาจะกล่าวว่าเป็นเรื่องหลอกลวงกัน เมื่อถึงเวลานั้นแล้วพวกแกจะต้องไปแสดงให้เขาดูว่าเรื่องของอภิญญาเป็นเรื่องจริง ท่านสั่งให้ทำตั้งแต่พรรษาแรกเลย แล้วอีกครั้งหนึ่งก็เดินทางไปเยี่ยมสถานีวิจัยลุ่มน้ำแม่กลอง ก็เดินขึ้นไปดูพื้นที่การจัดการลุ่มน้ำของเขาเนะ เดินไปเรื่อยๆมันก็๑๑โมงครึ่งแล้ว๑๑โมงครึ่ง ห่างจากสถานีประมาณ๔กิโลเมตรเศษ หัวหน้าเขาบอก่านิมนต์ฉันเพลด้วยครับ เพราะว่าสั่งเขาจัดของไว้แล้ว เราก็มองนาฬิกาตายท่า!๔กิโลครึ่งชั่วโมง.. ยังไงก็ไม่ทันอยู่แล้วไซ้ไหม?ก็เลยต้องใช้วิธีนี้ บอกเออ..ถ้าอย่างนั้นขอเดินล่วงหน้าไปก่อนแล้วกันนะ พวกโยมตามมาที่หลังก็แล้วกัน แล้วก็เดิน

ของเรา มา ตั้งใจเสร็จเดินมา มาถึงข้างสถานีรถมันออกมาบอกว่ากำลังจะไปรับพอดีเออ..ไปรับหัวหน้ากับคนอื่นเขามากก็แล้วกัน ไอ้ของฉันแค่นี้มาถึงแล้ว ก็..ลงไปนั่งฉันดูนาฬิกามันเที่ยงจะ ๑๑ โมง ๔๐สิบนาทีเท่านั้น ปรากฏว่าเขาตามมาถึงก็โน่นนะ แม่จิบเขาบอกว่าท่านเดินยังไงเร็วขนาดนั้น จิบมันวิ่งตามจะจนเลือดกำเดาไหลไล่ไม่ทัน บอกไม่รู้เหมือนกัน เราเดินปกตินี้แหละ รู้สึกว่าระยะทางมันไกลเท่าเดิม แต่ว่ามันถึงเร็ว เท่าที่ใช้ดูก็ใช้บทนี้แหละ แต่ว่าถ้าหากว่าอย่างหลวงปู่จงพาหลวงพ่อกับไปสุวรรณวิหารอย่างนี้ อันนั้นเป็นอำนาจของกสิณ ๑๐ ไม่ใช่ไม่ใช่ประเภทคาถาคาถาอย่างนี้หรือ

ถาม : แล้วเวลาถ้าเราจะบวงสรวงแบบชุดใหญ่เนะคะ เราจะทำในบ้านได้ไหมคะ ไม่ต้องทำกลางแจ้ง ?

ตอบ : ต้องดูว่าเรามุ่งหมายเรื่องอะไร ถ้าหากว่าเป็นการไหว้พระบูชาพระในร่มก็ได้ แต่ถ้าหากว่าต้องการสังเวทเทวดาเขานิยมกลางแจ้งก็ต้องกลางแจ้ง

ถาม : ทำวันเกิดของเราคะ ?

ตอบ : วันเกิดของเราต้องการเทวดาช่วยไหมล่ะ (หัวเราะ) งานของหลวงพ่อกันเกิดเมื่อไหร่ท่านเชิญพรหม เชิญเทวดามาหมดนะนะ เพราะว่าส่วนใหญ่แล้วก็เป็นผู้มีคุณให้การสงเคราะห์มาโดยตลอดของเราเองถ้าเราจะทำ ก็เอากลางแจ้งดีกว่า ถ้าคนอื่นมาสังสัยก็บอกไปเลยว่าบนเอาไว้ แกบนนะ..หมดเรื่อง

ถาม : คือ..ไม่อยากจะบ้านอื่นเขาเข้าใจผิดนะคะ ?

ตอบ : จะ ก็ลักษณะนั้นแหละ ถึงได้บอกไปถ้าเขาสงสัยบอกว่าแกบนจะ

บนไว้รางวัลที่ ๑ ถูกสองตัวเท่านั้นแหละ (หัวเราะ)

ถาม : คุณขายเพื่อนนะเขาให้ผีด้วยคะ ?

ตอบ : ก็ไม่มีอะไรนี่ เลี้ยงผีด้วยก็ได้อยู่แล้ว เพียงแต่ว่าอย่า เอาแบบแม่ชีกายสิทธิ์ขายผีองค์แล้วกัน ยัยนั้นไปไหนผีตามไปเป็นกองทัพเลย เพราะว่าเขานอกจากให้กินด้วย แล้วยังอนุญาตให้ตามด้วย ยัยนั้นไปไหนที่ คนอื่นจะเดือดร้อนกันไปหมดนะ เพราะว่าถ้าคุณไม่อยู่ นี่มันเอาจริงๆ ใครที่ดวงตก คือช่วงจังหวะอภุศลกรรมเข้า เจ้าพวกนี้มันจะช่วยซ้ำ

ถาม : เอาลูกน้องเกเรติดตัวไปด้วยหรือคะ ?

ตอบ : ก็..เกเรไม่เกเรเขาไม่รู้ เขาเองเขาตั้งใจสงเคราะห์อย่างเดียว แล้วอนุญาตให้ตามได้ด้วย ถึงเวลาก็นเรียกกินด้วย

ถาม : เวลาเราบวงสรวงที่บ้านเรากลางแจ้งเสร็จแล้วนี่นะคะ เราต้องจัดของอีกชุดหนึ่งนะไปไหว้ที่พระพรหมประจำหมู่บ้านแต่ไม่ได้เปิดเทปบวงสรวงตอนที่เราไปบูชาท่าน อย่างนี้... ?

ตอบ : เอาอย่างนี้สิ ตั้งให้เสร็จพร้อมกัน พอตั้งให้เสร็จพร้อมกันแล้วเราก็ก็นเปิดเทปในบ้านเรา ตั้งใจนึกถึงท่านด้วย ถ้าหากว่าเราตั้งในบ้านเรา เปิดเทปบวงสรวงเสร็จเรียบร้อยแล้ว ไปตั้งที่โนน อันโนน ผลมันจะน้อยไปหน่อย เพราะงั้นเอามันตั้งพร้อมกันไปเลย เพราะของพรรคนี่บางทีทำผลมันกระทบกับคนรอบข้างมันมี เลี้ยงๆ เขาได้กัถิ

ถาม : เหมือนกันทั้ง ๒ ชุดเลยใช่ไหมคะ ?

ตอบ : จ๊ะ

ถาม : ของที่เราใช้เวลาพิธีบวงสรวงแล้วนี่ เป็นถั่วเขียว งา ข้าวดอก

ดอกไม้ ดอกไม้ที่ในขามบายศรี เก็บไว้จนแห้งแล้วเราไม่ทิ้งนี่ เวลาจะตั้งเมื่อคืนแล้วเอาไปไว้ได้ถุงนี้... ?

ตอบ : ได้จะได

ถาม : ไม่บาปใช่ไหมคะ ?

ตอบ : ถ้าหากว่าเราเจตนาบรรจุอะไรไปในลักษณะนั้นได้

ถาม : ที่เกาะฯ ให้ใครดูละคะ ?

ตอบ : มีพระลูกศิษย์อยู่ ตอนนี้มีแต่จะแย่งกันจะอยู่ ไอ้ที่ๆ มันตีทำไว้เรียบร้อยแล้ว มันแย่งกันไป ที่ไหนลำบาก มันปล่อยเราทำให้เสร็จก่อนเดี๋ยวมันถึงจะตามไป

ถาม : ยังสงสัยนิดหนึ่งคะ ที่บอกว่าภาวนาคาถาสัมปจิตฉามีเนีย เรานั่งรถคนอื่นขับให้เราเนีย แล้วเราภาวนาคาถานี้ จะช่วยทั้งคันเลยใช่ไหมคะ หมายถึงไปถึงเร็ว ?

ตอบ : ช่วยได้ แต่ว่า..ถ้ารู้สึกว่ามันเร็วกว่าปกตินะ ตอนนั้นเราอย่าเพิ่งพูด เราปล่อยมันไปก่อน คนอื่นนะถ้าหากว่าอำนาจของคาถามันแสดงผลนะ เขาจะไม่รู้สึกถึงความผิดปกติ จะไปรู้อีกที่ เอ๊ะ !ทำไมมัน ถึงเร็ว แต่ว่าตัวเราถ้าตั้งใจจับอยู่ที่นี่บางทีระยะทางมันสั้นไปเฉยๆ สมัยก่อนไปทองผาภูมิ พอรู้สึกก็บอกให้คนอื่นเขาช่วยเป็นพยาน เอ้า ดูลิ ตอนนั้นมัน หลักกิโลเมตรที่เท่าไรแล้ว บอกเขาเขียนอีก ๒๐ กิโลเมตรถึงทองผาภูมิ บอกจ้องไว้เลยนะว่าหลักกิโลต่อไปเป็นหลักกิโลที่เท่าไร ทั้งๆที่จ้อง นั้นแหละ กิโลเมตรต่อไปคือ ๘ กิโลเมตรถึงทองผาภูมิ หายไป ๑๒ กิโลเมตร

ถาม : คาถากันหมากัดนี้ คือ..พวกหนูนะคะ โคนหมากัดไปแล้ว เราใช้คาถานี้ก่อนที่จะโดนหมากัดหรือภาวนาให้เป็นประจำคะ ?

ตอบ : ภาวนาให้อารมณ์ใจทรงตัว เพราะว่าถ้าหากว่าสมาธิไม่ทรงตัว... ให้มันขึ้นเต็มที่ไปสักครึ่งหนึ่งก่อน ได้ตามอารมณ์ของสมาธิสูงสุดครึ่งหนึ่งก่อน อย่างที่เขาเรียกว่าทำให้คาถามันขึ้น แล้วหลังจากนั้นก็ภาวนาเป็นปกติ เช่น ถึงเวลาก็นึกถึงบ้าง หรือว่าแบ่งเวลาไปเลยว่าภาวนาคาถานี้ก็ภาวนาโน้นก็ภาวนาโน้นก็ได้ไปเลย หรือว่าภาวนาคาถานี้ก็จบคาถาโน้นก็จบ ซ้อมเอาไว้ไม่มันสนิมมันจะกิน ไม่ใช่ ว่าถึงเวลาบิณฑบาตมาค่อยไปภาวนา ตอนตกใจกลัวเข้าสมาธิหายเกลี้ยงเลย เต็มวิภังค์จนจับกระຈายอยู่ตรงนั้น นี่.. ตรงท่ารถตู้จะมีหมาดำๆ อยู่ ๒ ตัว ลองเดินไปดูสิ มันกัดเอาจริง ๆ นะนั่นนะ นี่เดินไป๒วัน แล้วมันวิ่งมาเอาปากใส่ชน.. นั่งหัวเราะมันอยู่

ถาม : ภาวนาอะไรคะ ?

ตอบ : ไม่ได้ภาวนาอะไรหรอก จับภาพพระเป็นปกติอยู่เท่านั้นเอง ถึงเวลาจะชนก็ให้มันชนไป เราก็เดินเอ้อระเหยลอยชายของเราไปเรื่อย มันคงอยากจะกัดแต่มันอ้าปากไม่ได้มันก็เลยเดินชนเอา ลองไปดูเหอะ คูสิว่าคนอื่นไปมันจะชนหรือมันจะกัด มันหวงที่มัน.. เดินผ่านที่มันๆ ใส่ชนเอา ตัวดำๆ ๒ ตัวนะจ๋อนแจอบ้างไหม ?

ถาม : เจอครับ ?

ตอบ : นั่นละ ลองดูว่ามันจะมาชนบ้างไหม ? แต่อย่าลืมจับภาพพระให้ดีก่อนนะ ถ้าจับไม่อยู่ก็ท่องแหวง อยู่ๆ หมาเอาปากใส่ชนแปลกไหม ละ ? มันอยากจะกัดแต่มันอ้าปากไม่ขึ้น (หัวเราะ) สำคัญที่สุดตรงสมาธิอย่าไปตกแล้วกัน.. เวลาตกใจ ไปพม่ามาคราวที่แล้ว พวกกะเหรี่ยงคริสต์มันบังคับให้รถหยุด ซ้อมคนขับชะเกือบตาย เสร็จแล้วมันก็ยังด้วย

เราเองก็เฉยๆ กำลังใจไม่ได้ลดไม่ได้สะทกสะท้านมันยิ่งโกรธใหญ่ ครุบาห้อยเขาบอกอืดอนมันหันป็นมาทางอาจารย์นั่นนะมันเหนียวไกแล้วนะครับ แต่มันไม่ลับอกไม่รู้เหมือนกัน ผมรออยู่อย่างเดียวว่าถ้ามันตีคุณด้วยป็นนะผมจะอัดมัน คราวนี้พอมันทิ่มลงดินมันลั่นดินกระຈายเต็มเท้าเลย เวลาถูกเงินกำลังใจสำคัญมาก อย่าไปสมาธิตก หลวงพ่อท่านเคยสอนว่า..ประเภทที่ว่าวิ่งอยู่ก็ต้องเข้าสมาธิได้ทันที จะทรงฌานไหนต้องทรงได้ กำลังเหนียวๆ อยู่หนึ่งปั๊บลงจะเอาฌานไหนต้องได้เลย สมัยของท่านก็.. หาบน้ำ กลัวจะเหนียวน้อย หาบน้ำวิ่งรอบป่าช้า แต่ขีดเส้นไว้ล่ะ มาถึงเส้นนี้ปั๊บฉันจะเข้าฌานนี้ ถึงเส้นนี้ปั๊บจะเข้าฌานนี้ ท่านซ้อมกันถึงขนาดนั้นนะ ๓-๔ องค์นั้นนะ แล้วเสร็จแล้วตากำหนดกำหนดบางนมโค ตานี้กินสะบัดเลย มันไม่ได้กินอะไรหรอก กำหนดทานะ กินข้าวแกง ข้าวกาคะมังนี่กินหมด หลวงปู่ปานเรียกไอ้เถา กะเพาะยาง กะเพาะคงจะยึดได้นะ กำหนดเอาไปฟองหลวงปู่ปาน หลวงพ่อครับๆ พระของหลวงพ่อก็ไม่มีความสำรวมเลยวิ่งกันใหญ่เลยครับ หลวงปู่ปานถามเขาวิ่งกันที่ไหนล่ะ ? ในป่าช้าครับ เออ..เขาอุตสาหะไปหลบในป่าช้าแล้วมึงตามไปดูทำไม ? (หัวเราะ) จ๋อยไปเลย.. (หัวเราะ) คนมันจะหาเรื่องซะอย่างใช้ไหม? เขาอุตสาหะไปหลบในป่าช้าแล้วยังอุตสาหะตามฟองอีกเอากับมันสิ ไม่รู้หรือว่าเขาวิ่งทำอะไรกันนะ เล่นหาบน้ำ..คือว่าร่างกายมันเหนียวมากๆ หิวมากๆ ร้อนมากๆ หนาวมากๆ เจ็บไข้ได้ป่วยขนาดไหนต้องทรงฌานได้เอากันขนาดนั้น.. ถึงได้ว่าพระสมัยก่อนทำไมถึงได้ดี ? ท่านฝึกกันชนิดว่าเอาชีวิตเข้าแลก รุ่นของเราอีกอีแหละแหละขละขละ ทำบ้างไม่ทำบ้าง

ไปๆ มาๆ ฟังๆ ดูไรรุ่นหลังๆ ของเรานั้นยิ่งเละหนักเข้าไปอีก เออ..
รุ่นหนึ่งมันก็เสื่อมลงไปหน่อยหนึ่ง (หัวเราะ)

ถาม : อย่างนี้เวลาเข้าห้องน้ำต้องถอดไหมครับ ?

ตอบ : ไม่จำเป็นจะ ยิ่งเข้าห้องน้ำยิ่งต้องใส่ไว้ จำไว้ว่าเวลา
เราจะผลอนั้นก็คือตอนกินข้าว ตอนเข้าห้องน้ำ ตอนใกล้จะหลับ
เพราะฉะนั้นยังอยู่ในห้องน้ำก็ต้องอาศัยพระหนักเข้าไปอีก

ถาม : แล้วใส่เข้าสถานเริงรมย์อย่างนี้บาปไหมครับ ?

ตอบ : บาปไหม ? ..ก็อย่าชวนพระเที่ยวก็แล้วกัน (หัวเราะ) ขอ
ให้ท่านช่วยคุ้มครอง จะอยู่ในสถานที่ไหนก็ได้ แหม..ถ้าไปนรก
เอาพระไปได้อาตมายังอยากจะทำไปเลย

ถาม : อานุภาพของพระกริ่งที่ทำเป็นอย่างไรรครับ ?

ตอบ : เจตนาจริง ๆ ก็คือท่านทำไว้ทุกด้าน แต่ว่าจะเป็น
การป้องกันอันตรายโดยเฉพาะ เพราะว่าคำว่าพิชัยสงครามก็คือ
ชนะในสงคราม แต่อย่าเอาไปตีกับใครนะ

ถาม : เพื่อนผมที่บูชาไปเขาเอาไปให้อาจารย์ที่วัดแห่งหนึ่งจับ
บอกว่าแรงจริงๆ ?

ตอบ : บอกเขาว่าระวังจะตายเอา (หัวเราะ)

ถาม : เขาบอกว่าพุ่งปรี๊ดเลย พุทธคุณดีทางไหนครับ ?

ตอบ : ถ้าชื่อว่าสมเด็จพระสังฆราชแล้วในทุกที่ ถามว่าดี
ทางไหนตอบไม่ถูก

ถาม : เข้าสงครามได้ไหมครับ ?

ตอบ : ลองดูสิ ไม่ยาก อนุญาตให้ลอง

ถาม : ก็นั่งสี่ปรมาณูได้ไหมครับ ?

ตอบ : ต้องถามท่าน (หัวเราะ) เรื่องของพุทธคุณ ถ้าหากว่า
จิตใจยึดมั่นจริงๆ ไม่ต้องมีพระเครื่องก็ได้ โดยเฉพาะพวกได้
มโนเมธิ อาราธนาท่านคลุ้มตัวไปเลย

ถาม : ไปลงมาที่วัดท่าขนุนเจ้าค่ะ รอบแรก ?

ตอบ : รอบแรกไม่ค่อยสนุกเลย รอบสองเขาตื่นกันมัน

ถาม : รอบแรกรู้สึกว่าคุณตื่นกัน ๒ คนค่ะ ?

ตอบ : รอบสองเยอะเลย

ถาม : เป้ายันต์เกราะเพชรแล้วบูชาอย่างไร ?

ตอบ : ให้ตั้งใจสวดอิติปิโสตอนเช้าๆ ๓ จบ ทุกวัน ถ้าหากว่าเป็น
พระกริ่งพิชัยสงครามเขามีคาถากำกับ ถ้าอาราธนาปกติทั่วๆ ไปก็ใช้
อิทธิฤทธิ พุทธะนิมิตตัง ขอเดชะเดชัง ขอเดชะเดชะ จงมาเป็นที่พึ่ง
แก่มะอะอุ๋นนี้เกิด แต่ถ้าหากว่า ประเภทที่ว่าจะใช้งานเฉพาะด้าน สมมติ
ว่าไปตกอยู่กลางศึกกลางสงคราม อย่างนี้ ให้ใช้คาถาว่า มหาวิชชะ
โยโหตี อะสังวาโส สัมปะติจณามิ ถ้าเขามีปืนมีระเบิดหนักที่สุด ทาง
ด้านไหนก็ออกไปทางด้านนั้นแหละ อันนี้เป็นเรื่องแปลกมาก ตำรา หลวง
พ่อนี้เขาห้ามกลัวจริงๆ นะ สมัยก่อนที่ใช้ธงมหาพิชัยสงคราม ท่านก็บอก
บอกพอภาวนากำลังใจตั้งมั่นแล้วเสียงปืนทางด้านไหน
แน่นที่สุดให้ออกด้านนั้นแหละ แต่ว่าอย่าไปทำอันตรายเขา เขาจะเหมือน
กับว่ามองเราไม่เห็นไปเฉยๆ อันนี้ต้องถามผู้กองอรรณพ ผู้กองอรรณพ
ตอนนี้รู้สึกว่าจะเป็นผู้การตรวจคนเข้าเมืองอยู่มั้ง ? ตอนนั้นแก
เป็นแค่ร้อยตำรวจโท ด.ช.ด. ไปโดนเขาล้อมยิงแล้วใช้วิธีนั้นแหละ

ออกมาได้ สมัยก่อนตอนหลวงพ่อกันทำธงมหาพิชัยสงคราม ท่านหวงมาก แจกเฉพาะทหารและจะต้องอยู่ชายแดนเท่านั้น ถ้าไม่ได้อยู่แนวหน้าไม่ให้ มีมาตอนหลังทำพิธีใหญ่ที่วัดบวรได้มาคันรถหนึ่งอันนั้นแหละถึงให้ทั่วไป ไม่อย่างนั้นนี่ธงมหาพิชัยสงคราม จะได้ก็แค่ทหารที่อยู่แนวหน้าเท่านั้น อาตมาบังเอิญอยู่หน้าแนวชะ... ก็เลยได้ (หัวเราะ)

ถาม : มีประสบการณ์ใหม่ครับ (พระกริมหาพิชัยสงคราม) ?

ตอบ : บอกไม่ถูก เขารายงานมาเยอะจนเรางงๆ คนก็ไปไม่มาก รอบหนึ่งประมาณ ๒,๐๐๐ คนเท่านั้น ทำไมรายงานประสบการณ์ มาเยอะกันจัง เจตนาเอาไปลองกันหรือเปล่าก็ไม่รู้

ถาม : สอบมันติดขัดนะค่ะ ?

ตอบ : สอบยังไรล่ะ? เราทำอะไรติดขัดตรงไหนต้องถาม

ถาม : มันไม่ตรงตัวค่ะ ?

ตอบ : ไม่ตรงตัวต้องขยันทำ แล้วก็ระดับประคองรักษาอารมณเอาไว้ให้นานที่สุดเท่าที่จะนานได้ ส่วนใหญ่แล้วนักปฏิบัติจะมีจุดบกพร่องตรงที่ว่าทำเสร็จจุกแล้วก็เลิกเลย ถ้าเลิกเลยนี้ใช้ไม่ได้ เรารักษาอารมณตอนนั้นได้ดีเท่าไร พอจุกจากตรงนั้นแล้วพยายามประคองไว้ให้อยู่กับเราให้นานที่สุด แรกๆก็อาจจะได้สักครึ่งชั่วโมง ได้สักชั่วโมงหนึ่ง นานไปก็ ๒ ชั่วโมง ๓ ชั่วโมง ครึ่งวัน วันหนึ่ง สองวัน สามวัน ห้าวัน เจ็ดวัน สิบวัน จะมากขึ้นไปเรื่อย พอจิตเคยชินกับลักษณะนั้นมันจะเกาะจนกระทั่งสภาวะจิตมันคง ต่อไปก็จะยาวไปเรื่อย

ถาม : ลักษณะจิตที่เราทำนะค่ะ เราใช้... ?

ตอบ : แบ่งความรู้สึก ใช้ความรู้สึกส่วนหนึ่ง แบ่งความรู้สึกสัก ๒๐ หรือ ๓๐ เปอร์เซ็นต์ก็ได้ ไม่ต้องมาก นึกถึงภาพพระไว้ตลอดเวลา รักษาอารมณไว้ตลอดเวลา ส่วนที่เหลืออีก ๗๐-๘๐ เปอร์เซ็นต์ บังคับร่างกายให้ทำงานตามหน้าที่ของมันต่อไป ถ้าเรารักษากำลังใจลักษณะนี้ไปเรื่อยมันจะเคยชิน แล้วต่อไปก็สบาย แต่ถ้าหากว่าทำๆทิ้งๆ เหมือนกับเราว่ายน้ำทวนน้ำ พอว่ายๆ ไปจนกระทั่งเต็มทีของเราแล้วก็ปล่อยลอยตามน้ำไป พอถึงเวลาก็มาว่ายน้ำใหม่ พอเสร็จแล้วก็ปล่อยตามน้ำไปเรื่อย จะสนุกมากเพราะได้แต่งงาน ผลงานไม่มีเพิ่มขึ้นเลย นึกออกไหม ? มันไปแล้วนี่ พอกลับมาแล้วอย่างดีก็แค่เดิม ขยันจริงๆ แต่เป็นการขยันในทางที่ผิด เพราะฉะนั้นสำคัญที่สุดคือระดับประคองรักษาอารมณนั้นไว้ให้อยู่กับเราให้นานที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

ถาม : เรื่องขอขบารมี ขออภิญญาทั้ง ๖ ช่วยด้วยหรือเปล่านั้น ?

ตอบ : ถ้าอภิญญา ๖ ก็ลำบากนิดหนึ่ง เอาแค่ ๕ ก็พอ อภิญญา ๖ เป็นเรื่องของพระอริยเจ้า เพราะว่าตัวอาสาวิภขญาณตัวที่ ๖ จะมีอยู่ แต่ถ้าเป็นคนอื่นๆ นี้แค่ ๕ ก่อนจะ

ถาม : .....

ตอบ : คำอธิษฐานของหลวงพ่อก่อนก็มี พวกเราทันกันไหมล่ะ ? ขอได้โปรดยกจิตของข้าพเจ้าขึ้นสู่ภาวะแห่งเมฆจิต แล้วพอดอนท้ายๆ ก็จะมี ญาณอันใดที่เป็นผลของสมถภาวนา ญาณเหล่านั้นซึ่งมี... ไล่ไปเลย อดีตังสญาณ อนาคตังสญาณ ปัจจุบันังสญาณ จตุปปาตญาณ ยถากัมมุตญาณ ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ เจโตปริยญาณ อริชฐานขอ

หมดแหละ มาตอนหลังๆ มันยุ่ง ยาวไป ก็เลยตัดลงเหลือหน่อยหนึ่ง
ถาม : ถ้าทำทุกอิริยาบถนี้แล้วกลับมา นั่งเฉยๆ ได้ไหมคะ
ถือว่าผิดไหมคะ ?

ตอบ : ไม่ผิด เพราะว่ายืน เดิน นั่ง นอน ทำอิริยาบถไหนก็ได้
ยังสามารถทำตามอิริยาบถปกติ ก็คือเคลื่อนไหวทำอะไรก็ได้
แต่กำลังใจทรงตัวอยู่ อันนี้ต้องคอยพิจารณาอารมณ์ใจของตัว
เราให้ดี ลักษณะจะเหมือนกับน้ำในบ่อ เวลาลมพัดมาน้ำปากบ่อ
มันจะเคลื่อนไหวกระเพื่อมไป แต่ว่าข้างล่างมันจะนิ่งสนิท ลักษณะ
ของจิตก็จะนิ่งในลักษณะอย่างนั้น แต่ว่ากายอาการภายนอกก็จะ
ปฏิบัติหน้าที่ไปตามปกติ ถ้าทำอย่างนี้ได้เก่งกว่า นั่งเฉยๆ นะยังไม่
แน่ เพราะนั่งเฉยๆ แล้วพอลุก สมาธิอาจจะเคลื่อนหลุดได้ แต่ถ้าเราทำใน
ลักษณะเคลื่อนไหวจนชินมันจะหลุดยาก

ถาม : กลับไปนั่งสมาธิไม่ได้เลยคะ ?

ตอบ : เราไปชินกับอิริยาบถอื่นแล้ว ถ้าหากว่าต้องการจะให้
ลักษณะนั้นใหม่ ต้องกลับไปนั่งแล้วจับลมหายใจเข้า-ออกอย่างจริงๆ จังๆ
ใหม่ เอาสติกำหนดจดจ่ออยู่กับลมหายใจเข้า-ออกคือเอาอาณาปานสติ
อย่างเดียว ถ้าหากไม่ทำอย่างนั้นก็นั่งยากเพราะว่ามันชินกับอันอื่นซะแล้ว
คนเคยวิ่งแล้วไม่อยากจะนั่งหรอก

ถาม : แล้วการเดินจงกรมนี้ได้มากกว่า... ?

ตอบ : ลักษณะเดียวกัน อานิสงส์ของการเดินจงกรมมีอยู่ข้อ
หนึ่งบอกชัดเลยว่า ธรรมะที่ได้ในระหว่างที่เดินจงกรมจะเสื่อมยาก
เพราะว่าได้ในลักษณะที่ร่างกายเคลื่อนไหวอยู่ ทำให้เป็นผู้เดินได้ทน

เดินได้นาน ทำให้เป็นผู้มีโรคน้อยทำให้อาหารย่อยได้สะดวก
พระพุทธเจ้าท่านกล่าวถึงอานิสงส์ไว้เยอะ

ถาม : อย่างนี้ถ้าได้แล้วจะไม่มีเสื่อมเลยหรอคะ ?

ตอบ : ไม่ใช่ไม่มี โอกาสเสื่อมนะมี แต่ยากหน่อย แล้วถ้าหาก
เราเพลอสติหรือทิ้งไปนานจริงๆ ก็พังเหมือนกัน แต่เพียงว่าเรา
ได้ในขณะที่เคลื่อนไหว พอเราเคลื่อนไหวในลักษณะอื่นในอิริยาบถ
อื่นๆ จิตจะไม่เคลื่อนออกจากการภาวนา เพราะว่าทรงตัวได้ มันเดินจน
ชินซะแล้ว (มีคนถวายรูปหลวงปู่ดุลย์)

....โอ้โฮ...งามจัง สาธุ..อยากได้มานานแล้ว ไม่ใช่ว่าไม่มี
ที่มีโดนเขาจิกไปหมด (หัวเราะ) นี่ยอดพระเลย จำไว้ หลวงปู่ดุลย์ อดุโล
สมัยที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ ลูกศิษย์สายหลวงปู่มันแทบทั้งหมด
จะต้องเคยฝากฝังตัวเป็นศิษย์หลวงปู่ดุลย์มาแล้วทั้งนั้น คำว่าอดุโล
แปลว่าไม่มีใครเปรียบได้

....ลักษณะของพระที่เข้าถึงตรงจุดนั้นแล้วจะอยู่ก็
เฉพาะมีงาน เท่านั้น ถ้าไม่มีงานก็ไปเลย สมัยที่หลวงพ่อวัดท่าซุงยังอยู่
ก่อนมรณภาพสักปีหรือสองปี มีพระหนุ่มๆ องค์หนึ่งจากราชบุรี อายุแค่
๓๗ ไปกราบลาหลวงพ่อบอกขออนุญาตไปพระนิพพาน เพราะว่าพิจารณา
แล้วว่าตัวเองเกิดมาหน้าที่ๆ สำคัญที่สุดก็คือทำตัวเองให้หมดกิเลส
หมดแล้วหมดเลยไม่มีงานอื่นแล้วไปเลย โห..น่าอัศจรรย์มากอายุแค่ ๓๗
เอง ถ้าหากพระที่ท่านหมดกิเลสแล้วท่านไม่มีงานประจำ ไม่มีใคร
อยากอยู่กับหรอก ถ้ายังมีงานต้องทำก็ทนต่อไป ทนจนกระทั่ง
ร่างกายมันไม่ไหวก็พังไปด้วยกัน

ถาม : ถ้าอารมณ์จิตจะชอบตรงสวดมนต์ภาวนาจะพอไหมคะ ?

ตอบ : เหลือเฟือเลย สวดมนต์ภาวนาถ้าสวดเป็น ไปนิพพานง่ายที่สุดเลย ตั้งใจยกจิตขึ้นไปกราบพระบนพระนิพพาน อธิษฐานสวดมนต์ถวายเป็นพุทธบูชา ถ้ายังไม่จบเราจะไม่ลง ถ้ามีงานให้ทำใจจะเกาะอยู่ตรงนั้นนาน พวกที่ได้มโนมยทธิลองสังเกตดูว่าอารมณ์พระนิพพานจริงๆ มันยังไม่ใช้อารมณ์ใจที่แท้จริงของเรา เพราะฉะนั้นเรายังเกาะได้น้อย เกาะได้ไม่นาน ป๊อบแป็บๆ บางที่ไม่ทันรู้ตัว ลงมาแล้วตั้งแต่เมื่อไหร่ก็ไม่รู้ แล้วก็ขึ้นไปใหม่ แต่ถ้าหากว่ามีงานทำอยู่ พอจิตมีงานทำมีอะไรให้เกาะก็ทรงตัวอยู่ตรงนั้น เพราะเราไปตั้งใจว่าถ้ายังสวดมนต์ไม่จบเราจะไม่ลง ทำลักษณะนั้นบ่อยๆ แล้วขยายเวลายาวขึ้นไปเรื่อยๆหาเรื่องสวดให้มาก ๆบทย่นย่อ พออยู่นานเข้ามันจะชินอารมณ์พระนิพพาน พอชิน ๆนานไปก็เกาะได้นาน ไม่ใช่พอขึ้นไปวินาทีหนึ่งยังไม่ทันได้มองเห็นพระเลยหล่นแปะลงมาแล้ว พอไหมสวดมนต์อย่างเดียว ? ทำเป็นนะพอ ถ้าอยากจะทำลักษณะที่พจักขุญาณ เวลาสวดมนต์นึกถึงตัวหนังสือไปด้วย อิติปิโส ภควา ให้เห็นเป็นคำ ๆไปเลย ถ้าหากเห็นได้ชัดเจนเท่าไรเวลาเราดูผีดูเทวดาเราก็เห็นได้เท่านั้น เลยกลายเป็นว่าทำเป็นไหม ? ทำเป็นได้ทุกคนได้ทุกอย่าง อย่าลืมนึกว่ากรรมฐาน ๔๐ อารมณ์ทรงตัวจริงๆ มีอยู่ก็คือ อานาปานสติ กสิณ ๑๐ อารมณ์อื่นจะเป็นอารมณ์พิจารณาบ้าง อารมณ์แค่อุปจารสมาธิบ้าง อารมณ์แค่ปฐมฌานบ้าง แต่ว่าหลวงพ่อสอนพวกเรา นี่ ท่านจับยึดเป็นฌาน ๔ หหมด ออกสมาบัติ ๘ ไปเลยชะด้วยซ้ำไป เพราะฉะนั้นมันอยู่ที่ทำเป็นไหม? ถ้าทำเป็นสามารถดัดแปลง

ใช้งานได้ทั้งหมด

ถาม : .....

ตอบ : ตัวไหนก็ได้ ใช้ได้ทั้งนั้นแหละ ถ้าหากว่าเราจับตัวเดียวแล้วทำให้ถึงสมาบัติ ๘ ไปเลย สมาบัติ ๘ จริงๆ กำลังแค่ฌาน ๔ เพราะฉะนั้นมันจะมี ๔ ที่ห้า ๔ ที่หก ๔ ที่เจ็ด ๔ ที่แปด (หัวเราะ) กำลังของมันเท่ากัน ถ้าทำได้อันหนึ่งแล้วอันอื่นมันไม่ยาก

ถาม : ที่เราปฏิบัติอยู่มันยังพร่องอยู่ใช่ไหมคะ ?

ตอบ : พร่องแหยงๆ ถ้าไม่พร่องไปทั้งหมดแล้ว หลวงพ่อท่านสอนอยู่เสมอ ๆ ว่าให้พิจารณาในสังโยชน์ ๑๐ ต้องละให้ได้ บารมี ๑๐ ต้องทำให้เต็ม ท่านให้เขียนสังโยชน์ ๑๐ กับบารมี ๑๐ ติดหัวนอนไว้เลยตื่นนอนขึ้นมาพิจารณาดูเลย สังโยชน์ ๑๐ ของเราๆ ตัดข้อไหนได้บ้าง เราละข้อไหนได้บ้าง ถ้ายังไม่ได้ก็ตั้งหน้าตั้งตาละไป บารมี ๑๐ ของเราตัวไหนยังพร่องบ้าง ถ้าพร่องก็เน้นตัวนั้นให้หนักเข้าไว้ ตัวอื่นๆก็อย่าลืมนะ ถ้าทำอย่างนั้นทุกวันๆ แล้วมันจะชิน จะเข้าถึงได้เร็วที่สุด เพราะว่าสนามรบสนามสุดท้ายนี่มันเป็นสนามของสังโยชน์ ๑๐ กับบารมี ๑๐ เท่านั้นแหละ อย่างอื่นไม่มีอะไร

ถาม : .....

ตอบ : จะเอาอะไรหนักหนาล่ะ ทุกวันนี้ที่เรื่องมากที่สุดก็เพราะมันผูกไม่ยอมปล่อย ถ้าปล่อยซะอย่างมันก็ปล่อยหมดแหละ ไม่ต้องไปตามเขา ของเขาถนัดอย่างนั้นเขาก็ตัดตัวนั้น

ถาม : เห็นเคลสใกล้กันก็เลยปรึกษากัน ?

ตอบ : ใกล้กันที่ไหน อ้วนกว่ากันตั้งเยอะ (หัวเราะ)

ตอบ : นำยีนดีแทนเขา อย่างลึมนะ ๑๗๕,๓๐๐ คนใช้ใหม่ ? หายไปแล้ว ๑ ตำแหน่งเป็นอย่างน้อย ถ้าขึ้นข้าวอยู่เดี่ยวแสนกว่าตำแหน่งคนอื่นเขาแ่งหมด (หัวเราะ) เคยได้ยินคำพยากรณ์หลวงพ่อใช้ไหม ? บุคคลที่นำธรรมะของท่านไปปฏิบัติอย่างจริงจัง จังๆ จะเข้านิพพานในชาตินี้ ๑๗๕,๓๐๐ คน ที่เหลือหลังจากปี ๓๔ เป็นต้นมา ส่วนใหญ่แล้วอภิฏญญาเยอะ จะไปเพลินอยู่ตรงจุดนั้น เลยจะเหลือแค่พระอนาคามี ๓๖ องค์ พระสภิกาคามี ๑๔๗ องค์ พระโสดาบันประมาณ ๓,๐๐๐ มากี่ล้านก็ได้แค่นั้นแหละ เพราะฉะนั้นตอนนี้อย่างน้อยๆ หายไปตำแหน่งหนึ่งแ่งๆแล้วจริงๆแล้ว พี่ ป้า น้า อา นี่เขาหายกันไปเยอะแล้วนะ

ถาม : ที่พยากรณ์นี้รวมพระภิกษุสงฆ์ด้วยหรือเปล่าครับ ?

ตอบ : รวมด้วยสิ ลูกศิษย์ท่านนะ จะไปเสียท่าพระหรือเปล่า ? พระเสียท่าโยม ถนนของพระหลุมมันเยอะ ๒๒๗ หลุม ของโยมแค่ ๕ หลุม หลบไปหลบมาพันมัย ?

เราอยู่ตรงจุดนี้จริงๆมันสบายใจแล้วใช้ไหม ? ประคับประคองตัวสบายใจให้อยู่กับเราให้นานที่สุด เสร็จแล้วถ้าหากว่าพ้นจากตรงจุดนี้ไป เราก็ลองมานั่งนึกดูว่าที่เราสบายใจเพราะอะไร? หนึ่ง เราได้เห็นพระสงฆ์ สองเราได้ฟังสิ่งที่ท่านพูด สามขณะที่ท่านพูดเราคิดตามไป คิดตามแต่ในด้านที่ดี พูดถึงนิพพานคิดถึงนิพพาน พูดถึงพรหมคิดถึงพรหม พูดถึงเทวดาคิดถึงเทวดา ต่อไปเราก็สร้างสิ่งแวดล้อมทางใจของเราให้อยู่ในลักษณะอย่างนี้ เราตั้งใจกราบพระบูชาพระรัตนตรัยเสร็จนึกถึงตรงจุดนี้ก็ได้อ มันจะเป็นอดีตตั้งสัจญานคือการย้อนอดีตสร้างความคล่องตัวให้กับใจเราด้วย ขณะเดียวกันใจก็จะมึงานทำ

จะไม่ฟุ้งซ่านไปอารมณ์อื่น เราจะสามารถรักษาอารมณ์ที่สงบเย็นใจอย่างนี้ได้อีก ถ้าหากว่าหมั่นทำบ่อยๆ ก็จะรักษาได้ยาวนานขึ้นเรื่อย ๆ ส่วนใหญ่พวกเรามันติดแต่กินผล ไม่รู้ว่าเหตุมันเป็นอย่างไรรึโนเมื่อไม่รู้ว่าเหตุมันเป็นอย่างไรมั่วไปถูกเข้า บังเอิญได้ผลขึ้นมากินจนเกลี้ยงแล้วก็ไปเดือดเนื้อร้อนใจอีก ทำเหตุที่ตัวเองสบายใจต่อไปไม่เป็นก็เชิญกลุ่มต่อไปเลยจะ มาอยู่ตรงนี้คืออยู่อย่างหนึ่ง.. ไม่หวังวิชา พ่อก็ไม่เคยสอนให้หวังวิชา พยายามบอกให้ครบทุกอย่าง คนยิ่งรู้มากเท่าไรก็ยิ่งแบ่งเบาภาระของท่านได้มากเท่านั้น ของเรามาถึงตรงจุดนี้ก็เหมือนกัน เมื่อมาถึงตรงจุดนี้แล้ว รู้อะไรต้องรีบบอกให้หมด พอเขาทำได้เองแล้วเราเองก็ไม่เหนื่อยมาก ไม่งั้นอาศัยเกาะอย่างเดียว เกาะไม่เกาะเปล่าดูอีกต่างหาก ถึงเวลาเขาจะไปซาร์จพลัง เล่นเอาเราเตี้ยไปเลย แหม..ซาร์จอย่างเดียวเดี่ยวเราดูตื้นมั่ง พอจะเอาคืนก็ไม่มีให้ชะด้วย (หัวเราะ)

สมัยบวชใหม่ๆ หลวงพ่อบอกท่านตั้งฉายาว่าสุธมมปญโญ ท่านบอกว่าพระตั้งให้โดยตรงเลยนะชุดนี้..ใครมีลักษณะจริตนิสัยการปฏิบัติอย่างไรท่านบอกหมด แล้วท่านแปลให้ฟังว่า เป็นผู้ผู้มีปัญญาในการปฏิบัติธรรม เราก็ เอ..มันจะมียังไงวะ..มันเองชวยอยู่ทุกวันแต่พอก้าวเข้ามาถึงตรงนี้เสร็จเรียบร้อยแล้วว่า สิ่งที่เราคิดว่าเราทำได้น้อยไม่มีวันที่จะเทียบพอได้แม้แต่หนึ่งในล้าน กลายเป็นพวกเราไล่ไม่ทันเหมือนกันว่าเออ..ยอมรับว่ามีปัญญาเหมือนกัน เป็นหัวหมาจะ หางราชสีห์ไม่ได้เป็นหрок ไล่พอไม่ทัน เลยมาเป็นหัวหมาอยู่ตรงเนี่ย (หัวเราะ)

การปฏิบัติจริง ๆ ไม่ใช่หนึ่งภาวนาอย่างเดียวนะ ลักษณะอย่างนี้คือการปฏิบัติ นั่งอยู่ต่อหน้าพระเห็นพระสงฆ์ พระพูดถึงธรรมะ เป็นธรรมานุสติ เห็นพระพุทธรูปเป็นพุทธานุสติ พุดถึงนิพพานเป็นอุปสมานุสติ ตอนนี่เรากำลังปฏิบัติในอนุสติเหล่านี้ อยู่ในลักษณะที่เรียกว่าเต็มกำลังด้วย เป็นฌานก็เป็นฌานใช้งานด้วย ที่เป็นฌานใช้งานคือไม่ได้นั่งภาวนาเฉย ๆ หากแต่ว่าในขณะที่เราทรงอารมณ์ปกติ อย่างเช่นว่าตอนนี้เราสามารถนึกถึงได้อย่างชัดเจนทุกชั้นตอน ลองดูสิว่าเรมานั่งอยู่ตรงนี้ประมาณครึ่งชั่วโมง ให้เราภาวนาเอง ครึ่งชั่วโมงมันเกาะความดีได้อย่างนี้มั๊ยละ ? หายไปอันไหนแล้วก็ไม่รู้ เพราะฉะนั้นคราวหน้าก็หาเรื่องหลอกพระให้คุยไปเรื่อย ๆ เราเองก็ เกาะตาม(หัวเราะ) ภาวนาแปลว่าทำให้เจริญ วิธีไหนก็ได้ที่ให้ใจของเราอยู่กับความดีถือเป็นการภาวนาทั้งหมด

ถาม : ถ้ามีคนมาถามเราว่าการปฏิบัติที่มีจุดเด่นอย่างไร เราบอกเราบอกว่านิพพานโดยตรงเลยจะได้ไหมคะ ?

ตอบ : เขาถามมีจุดเด่นยังไง บอกว่า..จุดเด่นก็คือนั่งรับสดางค์อย่างเดียว (หัวเราะ) มันอธิบายยาก บอกเขาแล้วกัน บอกว่าท่านสอนในเรื่องของทาน ศีล ภาวนา เราทำได้แค่นั้นก็แค่นั้นละ ง่ายดี ยังไงก็เอามวยหลักไว้ก่อน ส่วนใหญ่ไปเจอบางที่ตอบไม่ถูก เขาถามอะไรละ... ปฏิบัติสายไหน ? ฟังดูแล้วมีน้ ๆ สายไหนก็มาจากพระพุทธเจ้าทั้งนั้น ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ อย่างน้อย ๆ ต้องมีผู้คน ๘๔,๐๐๐ แบบ เพราะว่าแต่ละคนจะรักจะชอบไม่เหมือนกัน ในเมื่อ ๘๔,๐๐๐ แบบ ครูบาอาจารย์ท่านถนัดตรงจุดไหน หรือว่าได้รับการสอนสั่งมาอย่างไร ท่านก็ถือ

เอาแบบแผนนั้น ๆ สอนสั่งต่อกันมา เขาเลยไปแยกออกเป็นสายโน้นมั่ง เป็นสายนี้มั่ง จริง ๆ แล้วก็คือศากยบุตรพุทธชิโนรส ลูกพระพุทธเจ้า เหมือน ๆ กันคิดธรรมะเองได้เสียเมื่อไหร่เล่า พระพุทธเจ้ารู้มาแล้วทั้งนั้นแหละ

ถาม : สมัยอดีตกาลตอนพระพุทธเจ้าออกบวช ในโลกนี้มีศาสนาเดียวหรือหลายศาสนาครับ ?

ตอบ : มีหลายศาสนาเหมือนกัน มีการยึดถือกันไปต่าง ๆ เหมือนกัน แต่ว่าท้ายที่สุด ศาสนาพุทธที่ประกาศอริยสัจ คือความจริงอันเจริญ จะมีลักษณะที่ว่าสามารถครองใจคนได้จนกระทั่งเจริญรุ่งเรืองขึ้นมา เพราะว่าเป็นของจริงของแท้พิสูจน์ได้ทุกเวลา จำไว้ล่ะว่า ศาสนาพุทธเป็นอริยสัจคือความจริงอันเจริญทำตามอย่างเดียว ไม่ต้องไปเสียเวลาวิเคราะห์วิจัย สมัยนี้พวกเรียนหนังสือมันเรียนมากไป เล่นเอาปรัชญาจากพุทธศาสนา ปรัชญามันเป็นการเทียบเคียง มันไม่ใช่ความจริง พุทธศาสนาเป็นอริยสัจ ไม่ต้องเสียเวลาไปค้นคว้า พระพุทธเจ้าท่านค้นคว้าแทนเราแล้ว เรามีหน้าที่อย่างเดียวคือทำตามแล้วผลจะเกิดเอง ท่านกล่าวเอาไว้ในคำสรรเสริญว่า เกวลปริปฺณณัง ปริสุทฺธัง บริสุทฺธี บริบูรณโณโดยสิ้นเชิงแล้ว ตัดออกก็ขาด เดิมเข้าก็เกิน ไม่ต้องไปยุ่งหรือทำตามอย่างเดียวพอ สมัยนี้คนเก่งมันเยอะ วิเคราะห์พระไตรปิฎกกัน (หัวเราะ) แค่นี้เราสู้เขาไม่ได้แล้ว ลักษณะนั้นนอกจากจะเป็นวิจิกิจจาแล้วยังเป็นปรามาสพระรัตนตรัยด้วย ไปวิเคราะห์พระไตรปิฎก อันนี้คนทุกคนทำได้..เชื่อ อันนี้ทำได้บ้าง ทำไม่ได้บ้าง..ละไว้ก่อน ถ้าหากว่าอันนี้คนโดยทั่วไปไม่สามารถจะทำได้..มันไม่เชื่อเอาเลย บอกว่าพระไตรปิฎก

เขียนขึ้นสมัยหลัง วิสัยของศิษย์ย่อมสรรเสริญครูบาอาจารย์จนเกินจริง เป็นธรรมดา น่าทึ่งไหม ? คนเก่งมันมากขึ้นทุกทีๆ

ถาม : อย่างพระเยซูนี้ถือว่าเป็นพระโพธิสัตว์หรือเปล่าครับ ?

ตอบ : เป็น พระเยซูนี้พระโพธิสัตว์แท้เลย เพียงแต่ว่าในระหว่างที่บำเพ็ญบารมีไป สิ่งที่ท่านบัญญัติขึ้นมาเพื่อความดีของคนนี้ พอระยะหลังๆ ก็เพี้ยน เพี้ยนตรงที่ว่าจุดที่ล้างบาปได้ จริงๆ แล้วท่านสอนให้สารภาพบาปแบบเดียวกับพระปลงอาบัติ ถึงเวลาพระทำผิดก็จะไปปลงอาบัติว่าข้าพเจ้าทำผิดอย่างนั้นทำผิดอย่างนี้ ต่อไปนี้จะไม่คิดอย่างนี้อีก จะไม่พูดอย่างนี้อีก จะไม่ทำอย่างนี้อีก ท่านสอนให้สารภาพบาปแบบนั้น คราวนี้การสารภาพบาปแบบนั้นคนมันอายุกัน มารยะหลังบรรดาพวกผู้นำของเขา ก็เลยใช้ปรับเปลี่ยนไปว่าล้างบาปได้ ในเมื่อล้างบาปได้ใครทำอะไรมาก็ตาม มาทำพิธีรับศีลจุ่มที่หนึ่ง ก็เป็นอันว่าจบกันไปเลย ก็สบายนะสิ ศาสนาไหนคล้อยตามกิเลสคน ศาสนานั้นคนก็ถือเยอะหน่อย อย่างของศาสนาอิสลาม เขาว่าการฆ่าคือการปลดปล่อยเขาไปสวรรค์ โดยเฉพาะสัตว์ต้องฆ่าเองถึงจะกินได้ ถ้าให้คนอื่นฆ่าให้ ศาสนาอื่นฆ่าให้กินไม่ได้ เอะอะก็จะปลดปล่อยเขาไปสวรรค์ พอเขาจะปลดปล่อยมันไปสวรรค์มันดันหนีซะนี่ ก็เป็นชะอย่างนี้ ไม่ได้ดูความเป็นจริง สมัยก่อนที่ได้มโนมยิทธิใหม่ๆ ชอบมากเลยดลยุ่นรกตะลุยสวรรค์ โดยเฉพาะโลกันตร์นี่ชอบที่สุดเพราะไม่เคยไป ชุมอื่นๆ ไปมาชะชินแล้ว..ลงบ่อย จำได้ ไม่สงสัย สงสัยว่าโลกันตร์มันเป็นยังไง ลงโทษด้วยความเย็นเลยไปดลบ่อย แล้วก็ขึ้นสวรรค์ไปดูว่าศาสนาไหนมีใครบ้าง ศาสนาไหนมีใครบ้าง ปรากฏว่าอิสลามนี้หายากหาเย็นจริงๆ

อิสลามที่ได้ขึ้นสวรรค์ เหมือนกับเราเหล่าสาวสารมากระสอบหนึ่งแล้วหาข้าวเปลือกให้เจอ ส่วนใหญ่ที่ไปนี้ไม่ได้ไปเพราะหลักการปฏิบัติตามศาสนาของเขา นะ กลายเป็นว่าพวกที่ไป คือพวกที่ตายก่อนหมดอายุขัยแล้วมีโอกาสไปโมทนาบุญที่ศาสนาอื่นเขาทำความดีกัน หายากหาเย็นดีแท้

ถาม : อย่างหลวงปู่ปานที่ทำบารมีครบแล้ว ถ้ามาเกิดเป็นพระเวสสันดรอย่างนี้ ท่านเกิดมาหรือยังครับ ?

ตอบ : ถ้าหากว่าบารมีเต็มก็รอดรับสุริย์เกิดมาครบแล้ว

ถาม : ครบแล้วหรือครับ ?

ตอบ : ครบแล้ว แต่ไม่ใช่ว่าเกิดเป็นพระเวสสันดรนะ อาจจะเกิดเป็นผู้ใดก็ได้ที่มีโอกาสได้ถวายทานลักษณะปรมัตถบารมี ถึงวาระสุดท้าย แล้วให้ลูกเป็นทาน ให้เมียเป็นทาน สมัยนี้เขาทักท้วงแล้วพระเวสสันดรละเมิดสิทธิเสรีภาพของสุภาพสตรี จริงๆ อันนั้นเขาอธิษฐานตามกันมาไม่รู้กี่ชาติต่อกี่ชาติแล้ว แล้วก็รับรู้แล้วด้วยว่าอธิษฐานมาเพื่อจะให้ท่านถวายเป็นทาน ในคำอธิษฐานจะมีลักษณะว่าอยากจะเป็นสำเภาทองรองรับพระองค์ท่านให้ข้ามวิภูฏสงสารเพื่อบรรลुซึ่งพระสัมมาสัมโพธิญาณ เขาตั้งใจกันมาอยู่แล้ว แต่ว่าลักษณะของปุถุชน เมื่อถึงเวลาต้องพลัดพรากจากกัน ก็จะต้องเดือดเนื้อร้อนใจเศร้าโศกอาลัยเป็นปกติ พวกแก่งๆ หน่อยเรียนกันทันหรือเปล่าหว่า? ตรงม.ศ.๕ เขาจะมีเหมือนเทศน์มหาชาติ เกี่ยวกับเรื่องพระเวสสันดรกัณฑ์กุมาร โส โพธิสัตตัง สมัยนี้ตัดออกเกลี้ยงเลยไม่ได้เรียนกัน ไหวมั๊ย ? ตัดแขน ตัดขา ถ่วงหัวใจ เชือดเนื้อตัวเอง

สละเลือดตัวเอง ดัดศรีษะตัวเองเป็นทาน ได้ยินก็สยงแล้ว สมัยนี้
บริจาคเลือดก็ถือว่าสละเลือดเป็นทาน ๓ เดือนบริจาคได้ที่หนึ่ง สมัยก่อน
วิทยากรไม่ก้าวหน้า อย่างอสุรกายไล่ตามกวางทองมา พระโพธิสัตว์
อยู่บริเวณนั้นก็ไปกันเอาไว้อสุรกายเกรงอำนาจของพระโพธิสัตว์ ไม่กล้า
ที่จะทำร้ายกวาง แต่ก็ถือว่าท่านว่าเมตตาแต่กวางเท่านั้น ไม่เมตตาตัว
เขาผู้หิวโหยเลย ท่านเลยต้องสละเลือดตัวเองให้กิน กินซะจนตายไปเลย
หรือไม่ก็เหยี่ยวไล่นกพิราบมา ท่านเองท่านไปช่วยนกเอาไว้อเหยี่ยวไวย
วายเป็นว่าท่านช่วยแต่นกพิราบเท่านั้นแหละ ตัวของเขาเองหิวจะตาย
ลูกเมียเขาจะหิวตายอยู่แล้วทำไมไม่คิดห้วงเขาบ้าง ท่านก็ต้องเชือด
เนื้อตัวเองให้เขา เชือดเนื้อให้เท่ากับน้ำหนักนกตัวนั้น นกก็หนักเหลือเกิน
กว่าจะเชือดครบตายก่อนอีก สงสัยนกพิราบสมัยก่อนตัวเท่าตึก

ถาม : แล้วอย่างนี้หลวงปู่ท่านอยู่บนสวรรค์กี่รอนานล้านๆ ปีเลย
สิครับ ?

ตอบ : จะไปเดือดร้อนอะไรล่ะ ? ตายแล้วนี่ รอนานเท่าไรก็รอดได้
คนที่ยังต้องเกิดสึดต้องเดือดร้อนของท่านๆ ลงมาครั้งเดียวก็จบแล้ว

ถาม : พระพุทธเจ้าปัญญาริกะ กับวิริยาริกะ มีความสามารถต่างกัน
อย่างไรครับ ?

ตอบ : ต่างกัน อย่างปัญญาริกะบำเพ็ญบารมี ๔๐สงไขยกับแสน
มหากัป บริวารของท่านก็จะมีดี มีขั้ว มีรวย มีจน มีสวยงาม มีอัปลักษณ์
ปะปนกัน ถ้าหากว่าศรัทธาริกะ ๘ อสงไขยกับแสนมหากัป บริวารของ
ท่านจะดี รวย สวย เสมอกันหมด เขตที่ท่านประกาศศาสนาคนชั่ว
จะเข้าไม่ได้ แต่ถ้าเป็นพระพุทธเจ้าวิริยาริกะ ๑๖ อสงไขยกับแสน

มหากัป นอกจากบริวารจะดี รวย สวย เสมอกันหมดแล้ว โลกยุคนั้น
คนชั่วไม่ได้เกิด ตกลงที่ท่านต้องเหนื่อยกว่าคนอื่นเขาเป็นเท่าตัวไป
เหนื่อยเพื่อบริวารของตัวเอง แต่ว่าสิ่งที่ท่านทำก็จะทำให้บุญญาบารมี
ท่านมากกว่าองค์อื่นที่ทำมาน้อยกว่า ถ้าหากว่าอยู่ข้างบนพระ
วรกายของท่านจะใหญ่โตกว่าเขา

ถาม : การที่เราพูดตรง สิ่งที่เรารู้มาการพูดตรงของเราเนี่ยมัน...
(ไม่ชัด)... ?

ตอบ : มันต้องดูกาลเทศะด้วย ขาดสี่ปฐิสะธรรม ๗ ประการคือ
ธรรมะ ๗ ประการที่เหมาะสมสำหรับนักปฏิบัติหรือฆราวาสทั่วๆ ไป
จะมีตั้งแต่ ฐัมมัญญุต-รู้เหตุ, อัถถัญญุต-รู้ผล, อัถตัญญุต-รู้ตน,
มัตตัญญุต-รู้ประมาณ, กาลัญญุต-รู้กาล (เวลา), ปรีสัจญุต
รู้ชุมชน(หมู่คน), ปุคคลปโรปรัญญุต-รู้บุคคล แต่ปุคคลปโรปรัญ
ญุตนี้รู้เฉพาะคน กาลัญญุตานะกาลไหนเหมาะ กาลไหนควรกับอะไร
จำเป็นต้องรู้ ถ้าไม่รู้นี่เอาดียาก ไปพูดตำหนิติเตียนการกินเหล้ากลาง
วงเหล้าก็เจิงเลยใช่ไหม ? นั่นล่ะ ไม่รู้กาล ไม่รู้บุคคล เรื่องนี้อาตมาเจอมา
แล้ว สมัยออกจากวัดท่าซุงไปอยู่ทองผาภูมิใหม่ๆ ตรงจุดที่อยู่เป็นสำนัก
งานป่าไม้เขาจะมีพวกครูบาอาจารย์เอาพวกลูกเสือมาเข้าค่ายกันที่
หนึ่ง ๒๐๐-๓๐๐ คน อาจารย์กินเหล้าไปคุยกับพระไป กินไปกินมาสักพัก
หนึ่งทอนไม่ได้มันถาม ถามจริงๆ เกอะอาจารย์ ใจคอจะไม่ห้ามผม
เลยหรือ? กินเองจะให้เราห้าม เลยกบอกเงินของเอ็งตัวของเอ็งข้า
ไม่ได้เสียอะไรด้วยสักอย่างจะห้ามทำไมล่ะ? นานๆจะเจอพระแบบนี้สัก
ทีหนึ่ง เขาบอกส่วนใหญ่แล้วเขาเจอพระ เพียงแต่รู้ว่าเขากินเหล้าก็

ไอ้โ..สาระพัดจะบรรยายเลย ของเราเองทั้งๆที่กินต่อหน้าปล่อย
มันไปเรื่อย แต่เรื่องนี้เป็นเรื่องแปลกว่า ถ้าหากว่าเขาไม่เลิกด้วยตัวเอง
คนอื่นจะให้ตายไม่รู้ตัวหรอก บทจะเลิกก็เลิกได้ตื้อๆ เยอะ อย่างสมัย
หลวงพ่อกำหนังสือประวัติหลวงปู่ปานมานี้ คนอ่านแล้วเลิกเหล้าไป
ตั้งเยอะ คนได้ยืมข่าวก็เอาไป ภรรยาอุตส่าห์เมตตาซื้อไปให้สามีอ่าน จะ
ให้เลิกเหล้า โดนสามีด่ากลับมาอีกว่า ชื่อหนังสืออะไรมาไม่รู้อ่าน
ไม่รู้เรื่อง ของพรรคนั้นมันขึ้นอยู่กับวาระอยู่กับเวลา จังหวะของบุญของ
กรรมเหมือนกัน บทมันจะเลิกมันเลิกเอาตื้อๆ ก็มี

ถาม : พ่อผมท่านก็ทานเหล้าบ่อยนะครับ ท่านเป็นประจำเหมือนกัน
แต่ว่าตอนเย็นพ่อก็นั่งสมาธิบ้าง ไหว้พระสวดมนต์บ้าง กินเบียร์
ตอนเช้าบ้าง ผมงลัว... ?

ตอบ : ทำดีส่วนทำดี ทำชั่วส่วนทำชั่ว มันหักกลบลบล้างกัน
ไม่ได้ แต่ถ้าอำนาจของความดีมีสูงกว่า มันสามารถจะหนีความ
ชั่วได้ ตัวอย่างพระองค์สิมมาล พระองค์สิมมาลนี้ถ้าหากว่าคนไหนคิดว่า
ตัวเองชั่วต้องถามว่าขนาดพระองค์สิมมาลหรือเปล่า ? ฆ่าคนมาเป็นพัน
เสร็จแล้วพ่อกำตั้งหน้าตั้งตาทำเพื่อความเป็นพระอรหันต์ กลายเป็น
พระอรหันต์ไปได้ บรรดาพระอรหันต์ก็ดี พระพุทธเจ้าก็ดี พระปัจเจก
พระพุทธเจ้าก็ดี ที่เข้าพระนิพพานไปแล้วไม่มีใครใช้กรรมเก่าหมด ส่วนใหญ่
ความดีของท่านมากกว่าจนหลุดพ้นไปนิพพานทั้งนั้น เพราะฉะนั้น
ความดีส่วนความดี ความชั่วส่วนความชั่ว

ถาม : .....

ตอบ : เพราะว่าส่วนใหญ่แล้ว เรื่องของญาติพี่น้องไม่เหมือน

อาตมา พอหลวงพ่อกำ หลวงพ่อว่าจะให้ผมไปอยู่วัดเมื่อไหร่คือ
ตอบรับตกลงท่านแล้ว ท่านบอกไปเดี๋ยวนี้เลย บอกไปเดี๋ยวนี้เลยก็โหด
ขึ้นรถไปเลย เรามันตัวคนเดียวอยู่แล้ว อยู่ไหนก็ได้ใช่ไหม ? ปรากฏว่า
สมัยก่อนเวลาวัดมีงานจะไปก่อนงาน๒วันไปเพื่อไปเตรียมงานช่วยงาน
วัด แล้วหลังจากงานไปแล้ว เก็บงานวันหนึ่งเพราะฉะนั้นไปก่อนงาน ๒
วันกลับหลังงานวันหนึ่งยังไม่เกิน ๕ วัน งวดนั้นพอวันที่ ๗ แม่ก็หอบ
ผ้าไตรหอบอะไรไปเพียบเลย รู้ใจลูกไม่มีใครเกินแม่หรอก ลองว่าไปอยู่
วัดเกิน ๕ วันนี่มันตั้งใจบวชแน่แล้ว แก่หอบไปให้เลย พอไปถึงเอาไป
ถวายหลวงพ่อ บอกว่าตั้งใจจะบวชพระลูกชาย หลวงพ่อบอกว่า
ให้เปลี่ยนความตั้งใจใหม่ ให้ตั้งใจว่าหลวงพ่อบวชพระก็องค์เอาหมด
ถ้าบวชลูกชายต้องค์เดียว นี่ ตกลงงวดนั้นแม่ได้บวช ๓๖ องค์ ๓โหล
เหลืออยู่องค์เดียว

ถาม : ตั้งใจ ๗ วัน ?

ตอบ : ตั้งใจ ๗ วันจริงๆ แต่ว่าช่วงนั้นบังเอิญว่าครูบาอาจารย์
ท่านสงเคราะห์ โดยเฉพาะหลวงปู่ชนมจีน รู้จักหลวงปู่ชนมจีนมั๊ย ?
หลวงปู่ชนมจีนเป็นเจ้าของวาสองค์ที่ ๒ ถัดจากหลวงปู่ใหญ่ ไปกวณ
หลวงปู่ชนมจีนท่านเข้า ท่านแจ้งชะเกือบตาย เรามันก็คนหน้าด้าน พอรู้
ตัวว่าเป็นผีมือหลวงปู่ ก็เอาพานรูปเทียนแพไปขอขมา บอกว่าหลวงปู่
ครับ... ฟังให้ตื้อๆ นะ คนหน้าด้านเขาทำยังไง...บอกหลวงปู่ครับ
หลวงปู่แจ้งผมก่อนเป็นคนแรก ผมถือว่าผมเป็นลูกคนโต ขอความเมตตา
หลวงปู่ด้วยครับ ผมอยากจริงจังๆ ว่าพระที่ท่านปฏิบัติถึงจริงๆ อารมณ์ใจ
เป็นอย่างไร ? ถ้าหลวงปู่สามารถสงเคราะห์ให้ผมรู้ได้ ต่อไปถ้าผมทำ

ถึงตรงจุดนั้นผมจะได้รู้ว่าผมถึงแล้ว ในเมื่อเราทำท่านก็รับด้วย ท่านบอก
 เอ็งจะเอานานเท่าไรล่ะ ? บอกว่าถ้าหลวงปู่ให้ได้ ๓ เดือนผมจะบวช
 เอาพรรษาเลย ท่านบอกตกลง โอ้โหทันทีที่ท่านตกลงพอเย็นนั้นทำการ
 ภาวนาคิดว่าตัวเองเป็นพระอรหันต์จริงๆ อารมณ์ใจมันละเอียดมาก
 ละเอียดจนบอกไม่ถูก รู้แต่ว่าจะหลับจะตื่นจะยืนจะนั่งจิตมันรู้ตลอด
 อารมณ์มันทรงตัวตลอด ก็เลสมันจะเข้ามาคอนหลับตอนตื่นมันกันทัน
 หมด มันรู้ตั้งแต่สาเหตุมันเลย สมมุติเราหยิบปากกาขึ้นมาอันหนึ่งอย่างนี้
 เออ..มองเองรู้แค่ปากกาทองไว้ตรงนั้นแหละ มันรู้หมดเลยว่าถ้าคิดต่อ
 มันจะเป็นยังไง เอ้านี่ปากกาเขียนหนังสือได้นี้หว่าอ้าว..โอ้มันเคย
 ว่าเรา เขียนไปด่ามันดีกว่า ออกไปโตะซะแล้วใช่มี๊?เออ..ปากกาเราเคย
 เขียนจดหมายไปจีบสาวนี่หว่าเออ..คนนั้นเขาก็สวยดีตอนนี่เขาเป็นยังไงน้อ?
 อ้าว..หนักเข้าไปอีกแล้ว มันคิดต่อหน่อยเดียว แต่ว่าอารมณ์ใจตอนนั้น
 ท่านจะตัดตั้งแต่ต้นเหตุเลย ในเมื่อตัดเหตุผลมันก็ไม่เกิด ความฟุ้งซ่าน
 ต่างๆ จะไม่มีกับใจนึกว่าตัวเองเป็นพระอรหันต์แล้ว ๓ เดือนนั้นนะ
 พอวันที่ ๕๑ ร่วงลงมาเป็นหมาตามเดิม

ถาม : ถ้าตายตอนนั้นไปนิพพาน ?

ตอบ : สงสัยจะไปเหมือนกันเพราะว่ากำลังใจมันเกาะหนึบเลย ทำให้
 มั่นใจว่าเรื่องของมรรคผลนิพพานมีจริงแน่นอน ที่เราไขว่คว้ามาตั้ง ๑๐
 กว่าปีนั้นเพราะว่าเรายังทำไม่จริงทำไม่ถึง เอ้า บวชต่อก็บวชต่อ เลยลุย
 กันมายาวตลอด จนกระทั่งทุกวันนี้ท่านยังตามสงเคราะห์อยู่ อย่าคิดว่า
 ออกนอกวัดทำชุงแล้วท่านไม่ช่วยนะนึกถึงท่านเมื่อไรท่านก็ช่วย
 เมื่อนั้นแหละ

ถาม : แปลว่าได้มโนก่อนที่จะบวช ?

ตอบ : อาตมาได้ตั้งแต่อ่อนอายุครบ ๒๐ บวชเอา ๒๘ แล้ว

ถาม : แล้วหลวงปู่ขนมจีนท่าน...(ไม่ชัด)... ?

ตอบ : จริงๆท่านชื่อหลวงปู่เส็งแต่ถ้าเรียกตามนั้น มันเสีย มารยาท
 เหมือนกับไปจิกหัวเรียกผู้ใหญ่ คราวนี้ท่านชอบขนมจีนจริงๆ จะเป็น
 ขนมจีนน้ำพริก ขนมจีนน้ำยา ขนมจีนชาน้ำเอาทั้งนั้นแหละ ให้เป็นขนม
 จีนเถอะ พวกเราก็เลยเรียกหลวงปู่ขนมจีนกันเป็นปกติไป น่าลองมี๊ ?
 ถ้าเจออย่างนี้เข้า น่าลองรีเปลา? ถึงได้บอกคนหน้าด้านทำความดีมัน
 ต้องหน้าด้านเหมือนกัน ถ้าหน้าไม่ด้านพอมันทำไม่ทนทำไม่นานหรอก
 เอามื้ออนุญาตให้เลียนแบบได้

ถาม : แล้วหลังจากบวชพระมา หายไปซักสองสามปียังจำอารมณ์
 นี้ได้ ?

ตอบ : จำได้จนกระทั่งเตี้ยวันนี้ก็จำได้ ถึงได้จะพยายามตะเกียก
 ตะกายไปให้ถึง

ถาม : จำได้เป็นเพราะว่าอยู่นั้น ๓ เดือน ?

ตอบ : มันมีเลาๆ อยู่แล้ว อะไรที่มันเคยได้มันมันใจแล้วว่าไม่ยาก
 พยายามทำไปพยายามค่อยๆ ตัดค่อยๆ ละไป ของเราตอนนั้นมา
 พิจารณาดูเราบกพร่องตรงไหนแก้ไขตรงจุดนั้น อันไหนที่มันดีอยู่
 แล้วทำให้มันดียิ่งๆ ขึ้นไป มันก็เท่ากับว่าเราค่อยๆ สละสิ่งที่ไม่ดี
 ออกไปที่ละน้อยๆ ตัวมันจะเบาขึ้น ใจมันก็จะเบาขึ้นไปเรื่อย

ถาม : พระโสดา พระสกิทาคาเขาจะมีความสุข...(ไม่ชัด)...เขาจะมี
 ความสุข...(ไม่ชัด)...ความสุขจะมีตลอดเลย ?

ตอบ : ตลอดเพราะว่า ตั้งแต่พระโสดาบันขึ้นไป ท่านเป็นพระ
อริยเจ้าแล้ว มีแต่เจริญขึ้นไม่มีต่ำลง อริยะคือเจริญขึ้นโดยฝ่าย
โดยฝ่ายเดียว คราวนี้ท่านเปรียบเอาไว้ว่า ความสุขของพระเจ้า
จักรพรรดิที่อยู่สุขอยู่เย็น มันใจว่าโลกนี้ไม่มีใครเป็นศัตรูของท่านได้
มีความสุขเท่าไรไม่ได้เศษหนึ่งส่วนสิบหกของพระโสดาบัน พระเจ้า
จักรพรรดิท่านเป็นหนึ่งในสี่ประเภทที่กลัวอะไรไม่เป็นจำได้มั๊ย ?
สี่ประเภท หนึ่งข้างศึก สองม้าอาชาไนย สามพระเจ้าจักรพรรดิ
สี่พระอรหันต์สี่ประเภทนี้กลัวอะไรไม่เป็น พระอรหันต์ท่านกลัว
อะไรไม่เป็น เพราะท่านไม่เป็นทุกข์เป็นโทษกับใครอยู่แล้ว ใครจะเป็น
ทุกข์เป็นโทษกับท่านๆ ก็ไม่สนใจ เพราะมันเบียดเบียนได้แค่ร่างกาย
เบียดเบียนจิตใจท่านไม่ได้ ส่วนพระเจ้าจักรพรรดิท่านปราบได้ในทวีป
ทั้งสี่ไม่มีใครเป็นศัตรูกับท่านได้ คนที่มันใจขนาดนั้นจะไปกลัวอะไร เรื่อง
ของข้างศึกกับม้าอาชาไนยเขาผ่านการฝึกฝนมาดี ผ่านการเคี่ยวกรำ
มาอย่างสาหัสสากรรจ์จนกลัวอะไรไม่เป็น เสียงดังแค่ไหนก็บุกไปข้างหน้า
อาวุธขนาดไหนก็บุกไปข้างหน้า เจ็บแค่ไหนก็บุกไปข้างหน้า

ถาม : ท่านเคยลองฝึกกสิณ ?
ตอบ : ฝึกกสิณรึยัง ? ฟาดมาตั้งแต่อายุยังไม่ทันจะครบยี่สิบ
ไม่ได้ลอง เอาจริงๆ เลย
ถาม : ทำให้น้ำแข็ง ?
ตอบ : สะใจมากเลย อ้อ ! น้ำแข็งสมัยนี้เหรอห่าบาทก็ได้แล้ว
ถูกเบ้อเร่อ ไปมันเรื่อย เขาว่าพอไปถึงท้ายๆ แล้ว เหมือนปลาไหลแช่น้ำ
มันจับไม่ค่อยติดหรอก (หัวเราะ)

ถาม : การไปรุดงค์นี้จะได้อภิญญาเร็วขึ้นมั๊ยคะ ?
ตอบ : ถ้าอภิญญาก็ได้เร็วขึ้น ได้เร็วขึ้นตรงว่ากำลังใจเข้มแข็งขึ้น
พอกำลังใจเข้มแข็งขึ้นการปฏิบัติมันก็ง่ายขึ้น

ถาม : หลวงพ่อฤๅษีลิงดำท่านจะมาสอนอยู่ประจำ ตามตรง
ได้เลยใช้มั๊ยเจ้าคะ ให้แต่กำลังใจให้ทำได้เต็มที่ ?

ตอบ : อย่างนั้นมันน่าจะโดนไม้เท้า ของอย่างนี้ถ้าหากมีโอกาส
ต้องทำจริงๆ เพราะว่าเรื่องของบุญเรื่องของกรรมนี้เราไม่ได้ทำ
อย่างเดียวกัน เราทำสลับกันไปสลับกันมา ผลบุญผลบาปมันจะให้ผล
สลับกันไป ช่วงระยะเวลาที่กุศลกรรมเข้า ส่งผลให้มันต้องรีบกอบ
โกยให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ไม่อย่างนั้นพอจังหวะเลยไป
อกุศลกรรมเข้ามาเราอาจจะพุ่งข้ามไม่เป็นท่าเลย เพราะฉะนั้นตอน
ช่วงที่ความดีเข้านี้ต้องดูแลเอาไว้ให้เยอะที่สุด จะได้เพียงพอที่ไป
จะล้นตอนที่ความดีมันถอยไป เรื่องของพระนี่เขาห้ามประมาท ถ้า
ชี้แจงแปลว่าประมาทมาก

ถาม : การที่ต้องนั่งสมาธิ....(ไม่ชัด).... ?

ตอบ : ท่านบอกอย่างไรให้ทำอย่างนั้น เพราะว่าเวลาของพระ
ของเทวดาเขาแน่นอน ถึงเวลาท่านจะมาสงเคราะห์ช่วงไหนก็ช่วง
นั้นเลย ทำงานทำการอะไรก่อนให้วางให้หมด ถ้ารู้ตัวว่าเราเป็นคน
ขี้วงนอน เรานอนตั้งแต่หกโมงเย็นแล้วตั้งนาฬิกาปลุกไว้เที่ยงคืน
พอถึงเวลาเที่ยงคืนขึ้นมาล้างหน้าล้างตาเสร็จจูดรูปเทียนบูชาพระ
ตั้งใจอาราธนาบารมีพระบารมีหลวงพ่อก่อนช่วยสงเคราะห์

ถาม : ส่วนใหญ่ท่านจะไม่ให้หลับเลย ?

ตอบ : ถึงได้ว่าถ้าหากว่าของเราเองคิดว่ามันอาจจะวังนอน ตอนนั้นก็นอนตุนไว้ก่อน น้อยคนนะที่พอจะไปสอนอย่างนั้น ของอาตมาเองยังต้องมาตามเก็บอยู่เลย สมัยที่ไปสร้างศูนย์ปฏิบัติธรรมเกาะพระฤาษีใหม่ๆ พวกช่างกินเหล้าเมาหัวราน้ำทุกวัน พอเรามากรุงเทพฯ หลวงพ่อไปคุมงานโม่ให้มันเห็นเป็นตัวอย่าง เลย เราก็มานั่งน้อยใจ ของเรากว่าจะเจอหลวงพ่อก็ได้ปล้ำกันแทบเป็นแทบตาย ไข่มะนงมะโนให้ยุ่งไปหมด พวกนี้มันกินเหล้าทุกวันหลวงพ่โม่มาให้มันเห็น อันนั้นมันประเภทไม่เข้าเรื่อง น้อยใจครูบาอาจารย์

ถาม : (ถามเรื่องเรียน) ?

ตอบ : ต้องเลือกอันที่เราชอบ เราจะถนัดอันนั้นมากที่สุด ทำในสิ่งที่ตัวเองรักสิ่งที่ตัวเองชอบจะทำให้ผลดีกว่าเขา ถ้าชอบหลายอย่างก็ต้องดูความสามารถในปัจจุบันของเรา อย่างเช่นว่าคะแนนของเราถ้าเอ็นท์รอบที่แล้วได้ประมาณเท่าไร ก็เลือกเอาให้ใกล้เคียงคณะไหนคณะหนึ่งที่เรารชอบ

ถาม : ไปอ่านเจอเขาบอกว่าให้ใช้พวกมโนไปถามได้... (ไม่ชัด)... ?

ตอบ : ถ้าหากว่าในลักษณะอย่างนั้น ของเราเองขาดความคล่องตัวใช้อาจจะผลน้อยหน่อย มีคาถาบทหนึ่ง คาถาสหัสสเนตโต เคยได้ยินมั้ยะ? นั่นละใช้บทนั้นสอบเท่าไรก็ได้ เรียงหน้าเข้ามาเถอะ ขอให้ใจเป็นสมาธิเท่านั้นแหละ อันนี้ก็คล้ายันเพราะทำมาด้วยตัวเอง ได้ผลเกินร้อย ข้อสอบพระไม่เหมือนข้อสอบฆราวาส ข้อสอบพระไม่มีข้อให้เลือกมีอยู่อย่างเดียวก็คือ จงอธิบาย ขนาดจงอธิบายเล่นกันที่สาม

หน้าห้าหน้า นี่ว่ากันชนิดตรงทุกตัวอักษร ถ้าถึงขนาดนั้นเขาจับว่าเราลอกข้อสอบนี่เสร็จเลย ไม่ลอกแล้วเขียนเหมือนได้ยังไง เพราะฉะนั้น ถ้าหากว่าทุ่มเทหน่อยคือภาวนาใช้คาถาสหัสเนตโตนี้เป็นกรรมฐานไปเลยทำทุกวัน กะจะว่าวันหนึ่งครึ่งชั่วโมงหรือชั่วโมงหนึ่งอะไรก็ว่าไป ทำจนอารมณ์ใจทรงตัวถึงเวลาก็ขออารมมีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พรหม เทวดาทั้งหมด ให้ช่วยสงเคราะห์โดยเฉพาะท่านปู่พระอินทร์ ขอให้เราทำข้อสอบได้ถูกต้อง และก็ถูกใจคนตรวจด้วย

ถาม : เป็นเมียน้อยบาปมั้ยะ ?

ตอบ : ถ้าหากว่าเมียหลวงไม่ยินยอมเราไปพราวเขาออกมา ก็บาป คือเรื่องของเมียหลวง เมียน้อย ผัวหลวง ผัวน้อย ต้องดูเจ้าของเขาเต็มใจมั้ยะ ? ถ้าเจ้าของเขาไม่เต็มใจแต่เราดันไปยุ่งเราก็ก๊แย่งเอง ถามว่าบาปมั้ยะต้องถามว่าเจ้าของเขาอนุญาตมั้ยะ ? ถ้าเจ้าของเขาอนุญาตเป็นเมียน้อยซักก็คนมันก็ไม่บาปหรอก ตัวเราเองถ้าตั้งใจไปพราวเขามันก็ยุ่ง เดี่ยวเกิดชาติใหม่ไม่มีน้ำจะกิน

ถาม : ก็ตั้งใจว่าจะ...(ไม่ชัด)... ?

ตอบ : (หัวเราะ)เอาให้ได้นะ ถ้าไม่ได้เดี๋ยวจะกลายเป็นสองตายายชุดบ่อเท่าไรไม่มีน้ำ เคยจำประวัติพระเจ้าปเสนทิโกศลมั้ยะ ? พระกาลบอกว่าอีกเจ็ดวันจะตาย พระเจ้าปเสนทิโกศลก็เร่งระดมเงินจากท้องพระคลังเอามาตัดถนนสร้างสะพาน สร้างที่พัก ให้เป็นสาธารณประโยชน์ ครบเจ็ดวันแล้วไม่ตายก็ยัวะ พระกาลที่ไหนวะมาหลอกกันได้ หากคนไปติดต่อกับพระกาล ปรากฏว่าพอคนติดต่อไประหว่างทางก็เจอสิ่งแปลกๆหลายอย่างมีอย่างหนึ่งก็คือตายายสองคนชุดบ่อเท่าไร

ไม่มีน้ำ อยากรู้ว่าทาบเป็นทาบตายชุดเข้าไปเท่าไรก็หาน้ำไม่ได้
ปรากฏว่าพอลงพระกาลท่าน พระกาลท่านบอกว่าชาติก่อนหลวงลูกสาว
(หัวเราะ) ถ้าหากว่าขึ้นเกิดใหม่ของเราทีเดียวก็ไม่มีน้ำจะกินหรือ
ปล่อยเขาเหอะเด็กโตๆ ด้วยกันแล้วมันรู้จักคิดของมัน

ถาม : คนนี้มันมาอยู่เอง ?

ตอบ : ของพรรคนี้บางทีก็อยู่ที่เรา ถ้าเราอคติ พอสิ่งที่เขาทำดีมันก็
กลายเป็นไม่ดีไป เพราะฉะนั้นเขาของเราเองไม่ชอบเขาเป็นทุนเดิม
อยู่แล้ว ในเมื่อไม่ชอบเขาเป็นทุนเดิมเราเองอาจจะมองเขาในแง่ไม่ดีก็ได้
อคติอย่าให้เกิดขึ้นในใจเกิดขึ้นเมื่อไหร่มันเสีย ฉันทาคติ ลำเอียงด้วย
รัก โทสาคติ ลำเอียงด้วยโกรธ ภยาคติ ลำเอียงเพราะกลัว โมหาคติ
ลำเอียงเพราะหลง อันใดอันหนึ่งเกิดขึ้นความยุติธรรมจะหายไป

ถาม : .....

ตอบ : การคิดฟุ้งฟุ้งคนอื่นเป็นความคิดที่ผิดพลาดอย่างยิ่ง
พระพุทธเจ้าสอนว่าอัตตาทิ อัตตโนนาโถ ตนแลเป็นที่พึ่งแห่งตน
ขนาดพระองค์ท่านยังไม่สามารถจะตั้งอยู่ได้แล้วใครจะอยู่ให้เราพึ่งได้
อัตตาทิ สุตันเตนะ นางังลภติ ทูลลภัง ถ้าหากว่าตัวของเราฝึกดี
แล้วจะเป็นที่พึ่งที่ไม่มีใครพึ่งได้มากยิ่งขึ้นไปอีกแล้ว ถ้าจะเกาะพระ
ให้เกาะในความดีของท่านที่เป็นสังฆานุสสติ ไม่ใช่ไปเกาะองค์ท่าน เกาะ
ร่างของท่าน พระพุทธเจ้าก็ปรินิพพานให้เห็นแล้ว พระอรหันต์ทุกๆ องค์
ก็ไปให้เห็นแล้ว หลวงปู่หลวงพ่อก็เป็นให้เห็นแล้ว ถ้ายังขึ้นเกาะต่อไป
ก็เตรียมพลาดหวังต่อไปอีก ให้เกาะในส่วนของความดี พยายามพึ่ง
ตนเองยืนหยัดด้วยตนเองให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ อย่าทำตัว

เป็นภาระของใคร ให้เป็นภาระของตัวก็พอ จะอาศัยชะง่อนไม้ให้
เกาะเลยเนอะ... ไหลไปโดนอะไรมา ?

ถาม : เป็นโรคเจ้าค่ะ เห็นหมอบอกว่าเป็นโรคสะเก็ดงูเจ้าค่ะ ?

ตอบ : อ้อ.. ดีสิ ให้เป็นสะเก็ดทองได้รวยกัน สังขารัง โรคนี้ทั้ง
สังขารเป็นรังของโรค ปกป้องคุณัง เน่าเปื่อยเป็นธรรมดา ยังไม่ทัน
จะตายเลยเปื่อยซะแล้ว (หัวเราะ) ข้างหลังยังมีอีก โห...เวรกรรม
ไปห่างๆ เลยไป เดี่ยวจะพาไปติดคนอื่นเขาด้วย

ถาม : ไม่ติดต่อเจ้าค่ะ ?

ตอบ : เอาวีลีสองคู่เนะ เอาเปลือกต้นแค ถากมาซักสี่ห้าแผ่น
แช่กับน้ำข้าวขาว ทิ้งไว้สองคืน กำลังบูดได้ที่เลย แล้วเอามาทา
เพราะว่าหมาขี้เรื้อนเขาทาหาย เพราะฉะนั้นคนขี้เรื้อนน่าจะหาย
อย่าไปเอาน้ำมันขี้ไล่ทาคนอื่นเขาทาหมา แล้วหมอบอกว่าไงวิธีรักษา

ถาม : ก็ดูแลตัวเองอะไรอย่างนี้ ?

ตอบ : จิตยา กินยาไม่มีเลย ?

ถาม : มีแต่สเตรียรอยซึ่งทาแล้ววันสองวันก็เป็นอีกเจ้าค่ะ ?

ตอบ : ยาที่พวกเขากำมะถันมันจะช่วยได้มัย ? โน้นเลยไป
ทองผาภูมิอยู่มันซักเดือนหนึ่งมันมีบ่อน้ำร้อนอยู่แช่มันทุกวัน แช่ให้
เปื่อยกันไปข้างหนึ่งเลย เคยไปมัยบ่อน้ำร้อนหินดาดมันจะถึงก่อนวัดเก่า
ซักสี่กิโล แต่ถ้าวัดใหม่นี้ก็ยี่สิบกว่าโลแล้ว

ถาม : เตรียมไปเลยหรือคะ ?

ตอบ : เอาให้ชัวร์ๆ เลยแช่มันทุกวัน แช่มันวันละสามรอบเลย
ก็ได้ เดี่ยวไปฝากอาจารย์เค็งไว้ให้ วัดอาจารย์เค็งอยู่ใกล้ๆ บ่อน้ำร้อน

มันจะหายมัยดีมียาอะไรบ้างรีเปล่า ? สะเกิดเงินเนี่ยะ

ถาม : มีแป้งหลวงปู้บุตรดาที่บ้าน ?

ตอบ : อ้อ.. แป้งหลวงปู้บุตรดา อย่าไปเอาอะไรกับยายนี้เลย เขาเป็นพยาบาลจ๊ะ แต่ถ้าหากว่าคนไข้มา เขารักษาด้วยน้ำมันคั๊กกับน้ำมัน

ถาม : ยังมีฟ้าทะลายโจรอีกอย่าง ?

ตอบ : สรุปลแล้วไม่รู้มันเรียนพยาบาลมาทำไม น่าสนใจมัย ? เรียนหมอเรียนพยาบาลมาถึงเวลา รักษาด้วยน้ำมันคั๊กกับน้ำมัน เสียสถาบันเขาหมด ตอนแรกก็นึกว่าไปสักไปอะไรมา แหม..เห็นลายมันคล้ายๆ ดอกไม้ คิดว่าจับกับเขามั่งที่ไหนได้ เป็นโรคก็ไม่บอก แล้วมันมีสาเหตุมาจากอะไร ? ชกมก ?

ถาม : เลือดเป็นพิษนะเจ้าคะ ?

ตอบ : อ้อ..เลือดเป็นพิษ

ถาม : เขาบอกเลือดมันแบ่งเซลล์ผิดปกติ ?

ตอบ : ถ้าเลือดเป็นพิษมันต้องขึ้นหน้า แล้วเมื่อไหร่มันจะขึ้นหน้าซะทีละ

ถาม : ขึ้นนะคะ แต่ว่าหนูก็พยายามทายา ?

ตอบ : ถ้าเลือดเป็นพิษมันจะขึ้นหน้าพิสูจน์ได้ง่ายที่สุดเลย อ้อ.. แสดงว่าเอาหน้าสวยไว้ก่อนที่อื่นข้างมันใช่มัย ?

ถาม : .....

ตอบ : อ้อ..สมควร สมัยอยุธยาต้องเคยไปเฝ้าพระลोकทองมาแน่ เลยเจอสะเกิดเงิน ถ้าเจอทองจะหนักกว่านี้อีก สมัยอยุธยาพวกทหารพม่าลอกเอาทอง เอาไฟสุมทองมันไหลลงมาก็รวมกันสิ เพราะว่าทองมัน

ยังงี้ก็เป็นทองไม่รวมกับโลหะธาตุอื่น ใช้วิธีอย่างนั้นลอกพระไปไม่รู้เท่าไรต่อเท่าไร พวกนี้เกิดมาถ้าเศษกรรมจะทำให้มันเป็นโรคเรื้อน อันนี้ของเราคงลอกไม่มากหรอก แต่ถึงเวลาไปแคะๆมาใช้หน่อยหนึ่งใช่มัย? แล้วลองถามอาจารย์ต้าคูรีเปล่าว่า มียาอะไรที่มันล้างพิษล้างอะไรได้มั่ง ?

ถาม : ยายังกินยิ่งเป็นมากจนทนไม่ไหวเจ้าคะ ?

ตอบ : อาตมาก็ยังแปลกใจเลยว่ายิ่งกินก็ยิ่งเป็นมากเนี่ยจะเลิกดีมัย? หลวงปู่ธรรมชัยแน่นอนที่สุด ท่านบอกว่าโรคบางอย่างต้องรักษาถึงจะหายถ้าไม่รักษาจะตาย โรคบางอย่างรักษาหรือไม่รักษาก็หาย ส่วนโรคบางอย่างรักษาหรือไม่รักษาก็ตายแหง (หัวเราะ) ขึ้นอยู่กับกรรมที่เราทำมา ถ้าเราทำเอาไว้ก็ยอมรับชะเหอะ ประเภทที่เรียกว่าอยากกินของฟิสตารใช่มัย มันจะกินอะไร มันจะกินเลนนะสิ ไข่ตัวหางยาวๆคนภาคกลางเค้าเรียกตัวเงินตัวทอง ถ้าเขาจับได้เขาจะจับมันไขว้หางมัดคอเอาไว้ มันไปไหนไม่ได้ เสร็จแล้วผูกเอาโยนเข้ากองไฟ เผาแล้วก็ขูดหนังมันให้ขาวเขียว สับ แกง พวกนี้เกิดชาติใหม่หนึ่งเว่อหมด

ถาม : หนูจะได้ทำใจกับเขา ?

ตอบ : ทำใจได้เลย ปล่อยให้มันเป็นเยอะๆ ไปทั้งตัวแล้วก็พิจารณา มัน อะยมปิโซ กาโย ร่างกายนี้หนอ เอวัง ธัมโม เป็นอย่างนี้ ธรรมดา เอวัง ภาวี ภาวะของมันคือสภาพของมันเป็นอย่างนี้แน่ๆ เอวัง อะนะ ตีโต ไม่อาจจะสว่างพ้นไปได้ ปุติณี หน้าเปื่อยเป็นธรรมดา จุณณะกะชาตานิ เตี้ยวก็กลายเป็นผุยเป็นผง ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นเป็นผลจากการกระทำของเราทั้งนั้น ในเมื่อเราทำเอาไว้เราก็มอมรับมัน

หน้าขึ้นคาบานไปเถอะ เป็นโง่มองแล้วสยดสยองมัย? แหม..เห็นสาวหน้าตาดี ๆ แถเข้าไปจะจีบชะหน่อยลายทั้งตัวเขียว หนุ่มคนไหนถ้ามองอย่างนี้แล้วมองทะลุข้างในได้จะสยองกว่านั้นอีก ที่มีมันแหกอกให้ดูก็แหม..ตกใจไซ้มัย? ถ้ามองทะลุเข้าไปเห็นข้างในเครื่องในเดินอีลุบตุบตุบไปหมดนี้ซ้อค

ถาม : สวดมนต์ที่วัดพระแก้ว...(ไม่ชัด)...ให้ศีลแปดอย่างอย่างเนี่ยครับ ?

ตอบ : ได้..ทำไมละ ศีลแปดอนุภาพสูงกว่าศีลห้าเยอะ ในเมื่ออนุภาพของศีลสูงกว่าเยอะ ถึงปฏิบัติเพียงชั่วครึ่งชั่วคราว แค่ชั่วโหม่งครึ่งชั่วโหม่ง นาทีสองนาทีกก็ได้อยู่ที่เรา ของเราจะขาดตอนกินข้าวเย็นเท่านั้นล่ะมั้งไซ้มัย ในเมื่อเป็นอย่างนั้นก็ไปตั้งก่อนวัน เทวดาคณใช้ของอนาถบิณฑิกเศรษฐีรักษาศีลแปดแค่ครึ่งวัน แต่ตัวเองไม่ได้กินข้าวมาก่อนเป็นลมตายกลายเป็นเทวดา นั่นนะศีลแปดครึ่งวัน เพราะฉะนั้นของเรามีโอกาสรักษาไปเถอะจะมากจะน้อยให้มันได้ไว้ก่อน

ถาม : .....

ตอบ : พวกนี้มันตัดความดีเราชะแล้ว อย่าไปเชื่อ จะมากจะน้อยให้มันได้เข้าไว้ นาทีสองนาทีกก็เป็นปัจจัยเพราะเสริมความดีของเราไปในกายภาคหน้า

ถาม : ตามที่ว่าการบวชนาคนี้.... ?

ตอบ : อันนั้นเรื่องจริง คือเขาเองเกิดศรัทธาอยากจะบวช ก็แปลงร่างเป็นมนุษย์ขึ้นมา แต่ตอนหลับขาดสติก็เลยคลายฤทธิ์ลงโดยไม่รู้ตัวกลายเป็นภูโหญ่ พวกเห็นก็วิ่งกันดับแลบ พระพุทธเจ้าท่านก็เลยต้องสั่ง

รับไป ก็ถึงได้อันตรายภิกขกรรมสิ่งที่คู่สวด เขาจะถามพระก่อนบวชมีข้อหนึ่งว่าเป็นพญานาคหรือเปล่า ? ต้องตอบว่า นัตถิ ภกนเต คือไม่ได้เป็นครับ ถ้าตอบว่า อามะ ภกนเต เป็นครับก็ไม่ได้บวชเลย

ถาม : ทุกวันนี้ยังใช้คำนี้ ?

ตอบ : ยังใช้อยู่เป็นปกติจะ มนุสโสสิ เป็นคนมัย ? ปุริโสสิ ผู้ชายหรือเปล่า ? กุชชิสโสสิ เป็นนาคหรือเปล่า ? อะณะโนสิ เป็นหนี้หรือเปล่า ? อย่างนี้ นะสิราชะกะโฏ เป็นคนของทางการมัย ? คือเป็นข้าราชการบริหารของพระเจ้าแผ่นดินหรือเปล่า? เตียวจะกลายเป็นเลี้ยงงานหนีมาบวช แล้วก็ อนุญาโตสิมาตาปิตุหิ พ่อแม่อนุญาตแล้วหรือยัง ? ปรีปนณะวิสะติวัสโสสิ อายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์แล้วหรือยัง ? ปรีปนันเตปัตตะจีวะรัง มีบาตรมีจีวรพร้อมแล้วหรือ ? จะเป็นสิ่งที่ตามถ้าตอบผิดก็ไม่ได้บวช แต่ส่วนใหญ่สมัยนี้จะสอนกันถึงเวลาทำทำตอบไม่ได้กระซิบบอก แรกๆเป็นโรคภูฏฐังคักโทเป็นพวกโรคเรื้อนเป็นพวกกลากเกลื้อนอันนี้เกิดจากทำนปุหมอชิวโกโกมารภัจน์ท่านขอเอาไว้ เพราะว่าปุหมอโกมารภัจน์ท่านเป็นยอดบรมครูของแพทย์จริงๆ ไม่มีโรคอะไรที่ท่านรักษาไม่ได้ ขอให้ถึงมือท่านต้องรักษาหาย คราวนี้พอท่านปวารณาเป็นแพทย์ประจำพระองค์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว รักษาแต่พระพุทธเจ้าแล้วก็บรรดาภิกษุท่านนั้นไม่รักษาคนทั่วไป คนป่วยอยากจะหายใช้วิธีบวชเข้ามาให้ท่านรักษา พอหายแล้วก็สึกไป ไปๆ มาๆ มีแต่คนป่วยเต็มวัด ท่านทนไม่ได้ท่านเลยขอเอาไว้ขอเอาไว้ว่าถ้ายังงี้เสียพวกที่เจ็บไข้ได้ป่วยอย่าให้บวชเลยเพราะว่างานของท่านมากอยู่แล้ว มีการถามกันว่าเจ็บไข้ได้ป่วยด้วยโรคอะไรบ้างห้าหก

อย่าง สมัยนี้ต้องถามว่าเป็นเอดส์หรือเปล่า? เรื่องทุกอย่างในพระพุทธศาสนา มีสาเหตุมาทั้งนั้น ค้นคว้าไปบางทีสนุกน่าดูเลย รู้หรือเปล่าว่า คนเราถ้าอยู่ได้ถึงอายุห้าหกสิบปี เสียเวลาคล่ำผมไปห้าปี ผมอย่างเดียว นอนนี้ไปเกือบครึ่งหนึ่ง มีกิน มีนอน มีแต่งตัว มีอะไรไปเขาแยกแยะเวลา ออกมาซัด อ่านๆ ดูแล้วข้าพวกทำวิจัยมันอุตสาหะไปเจาะหามา

ถาม : เวลาจิตจะสงบต้องสะดุ้ง... ?

ตอบ : จริงๆ แล้วเขาไม่ให้สนใจข้างนอก ให้ใจเราอยู่กับลมหายใจ เข้าออกเท่านั้น อาการสะดุ้งอาการตกใจ คือจิตเราส่งออกไปที่อื่น พอเกิดอะไรขึ้นกระทบตา หู จมูก ลิ้น กายก็ตีจิตจะรับวิ่งกลับมาเพื่อที่จะรับรู้อาการนั้น อาการที่มันวิ่งกลับมาเร็วเกินไปเป็นอาการที่เราเรียกว่าตกใจ เพราะฉะนั้นถ้าใจจดจ่ออยู่กับลมหายใจเข้าออกไม่ไปไหน ต่อให้ฟ้าผ่ามาข้างหูก็ไม่ตกใจหรอก แสดงว่าเราส่งใจออกไปโดยไม่รู้ตัว ส่วนอีกอย่างหนึ่งมันจะมีอาการหวีเหมือนกับตกจากที่สูง อาการนั้น เราเริ่มจะเป็นฉานอย่างหยาบแล้ว จิตเกาะไม่ติดพลัดหล่นลงมา มันเป็นอาการที่พลัดจากฉานจะวูบเหมือนมันจะตกจากที่สูง อันนั้นใกล้จะได้ดีแล้วตั้งหน้าทำใหม่อีกสักพักก็จะเป็นฉานไปเลย

ถาม : .....

ตอบ : อันนั้นเราทำอาการรับรู้ไว้เฉยๆ ไม่ต้องไปสนใจว่าเป็นอะไร รู้ว่ามันเป็นอย่างนั้นตอนนีถ้ามหายใจเข้าออกยังมีให้จับลมหายใจเข้าออก ถ้าคำภาวนายังมีให้จดจ่อกับคำภาวนา ถ้าไม่มีลมหายใจ ไม่มีคำภาวนาก็รับรู้ไว้เฉยๆ ว่าตอนนี้อาการเป็นอย่างนั้น ถ้าเราไปสนใจมันมาก ๆ มันจะไม่ก้าวหน้า แต่ถ้าเรารับรู้ไว้เฉย ๆ แค่ว่าเป็น

อะไรรับรู้ไว้ ๆ เดี่ยวจะก้าวหน้าไปเอง

ถาม : พระจันทร์สวยมีเวลามองใกล้ๆ ?

ตอบ : พระจันทร์น่าเกลียดมากเลยมีแต่หลุมๆ ไม่มีอะไรหรอก ที่เห็นเป็นแสงสะท้อนได้เพราะแร่ทองคำเยอะ มันเลยสะท้อนออกมาเป็นแสงสีเหลือง แต่ว่าถ้าของโลกเรานี้ น้ำเยอะ ถ้าเราขึ้นไปที่ดวงจันทร์จะเห็นโลกเป็นสีฟ้าขาว โลกสวยกว่าเยอะ พระจันทร์แห้งแล้งมีแต่หลุมแต่บ่อหุบเหว ลองไปมัย ?

ถาม : แล้วบนสวรรค์สวยมากมัยคะ?

ตอบ : บนสวรรค์สวยมากมัย ? สวยน้อยกว่าพรหม พรหมสวยงามน้อยกว่านิพพาน แต่ถ้านับโลกมนุษย์แล้ว นางงามจักรวาลของเราไม่ได้ปลายแถวของนางฟ้าเขา ก่อนหน้านี้เห็นสาวที่ไหนชอบไปหมด ตอนนั้นเห็นแล้วซักเชิงๆคือมันประเภทผ่านมหาสมุทรแล้วเห็นน้ำไร้ความหมายไปแล้ว คือนางฟ้าเขาสวยจริงๆ สวยงามสมบูรณ์พร้อมทั้งลักษณะท่าทางทั้งกริยามารยาททั้งบุญญาบารมี บอกไม่ถูก มันเห็นแล้วมันอึดใจอึดใจไปเลย พอเห็นคนทั่วๆ ไปกลายเป็นประเภทปลายๆแถวไปเลยไม่รู้จะสนใจไปทำอะไรเพราะเห็นที่ดีกว่ามาแล้ว นางฟ้าปลายแถว รู้จักมัย นางฟ้าปลายแถวนี้เคยเจอรุกขเทวดา เป็นนางฟ้าที่อยู่ประจำตามต้นไม้เขามาใส่บาตร ตอนเช้าๆ ตั้งใจกำหนดใช้ทิพจักษุญาณดูวันนี้ใครจะใส่บาตรเราเป็นคนแรกพอเดินไปถึงจะได้รู้ว่าที่เรากำหนดใจรู้นั้นรู้ถูกหรือรู้ผิด เห็นว่าเป็นลักษณะผู้หญิงอายุเท่านั้นหน้าตาอย่างนั้นใส่เสื้อผ้าสวยงามนั้น พอไปถึงเป็นอย่างนั้นจริงๆก็ตั้งใจสำรวมจิตก้มลงเปิดบาตรแล้วอธิษฐานจิตให้โยมมีความสุขความเจริญ ตอนก้มลง

ความลับแตกเราไปเผื่อเห็นชะว่าผ้าข้างในไม่เหมือนข้างนอกเลยปิดฝาอย่า
เพิ่งใส่เป็นใครบอกมาชะดีๆ เขาเลยเปลี่ยนเป็นรุกขเทวดาคือเป็นนางฟ้า
หรือนางไม้ที่อยู่กับต้นไม้ สวยแข่งเขียวแต่ที่รู้ว่าเขาบุญน้อยเพราะว่า
เนื้อเขากีบ เทวดายิ่งบุญมากเท่าไรเนื้อจะใสมากเท่านั้น ยิ่งใสมาก
ยิ่งเป็นประกายมากเท่าไรก็บุญเยอะเท่านั้น คราวนี้เนื้อเขากีบ
เขابอกว่าเขาอยากจะทำบุญบ้างด้วยความสงสารเขาก็บอกเอานะ บุญ
ทั้งหมดที่เราทำมาตั้งแต่ต้นจนบัดนี้ขอให้เธอโมทนา เราจะได้รับ
ประโยชน์รับความสุขเท่าใดขอให้เธอได้รับด้วย เขาก็โมทนาสาธุ
เป็นนางฟ้าสวยแข่งแล้วไปเลย อดรับประทานลิเรา รู้ให้ใส่บาตรก่อนก็ดี
โง่งไปหน่อย ครั้งหน้าจะไม่เผื่อแล้วเอาก่อนถ้าไม่ได้เต็มบาตรไม่ให้
หรืออก แต่นางฟ้าเทวดาเขาใส่บาตรไม่เคยเต็มบาตรนะ ใส่เยอะเท่าไร
ก็ตามบางทีมา๔๐คน๕๐คนใส่คนละทัพพีสองทัพพีจะได้ประมาณครึ่ง
บาตรไม่ถึงครึ่งบาตรแก่พอดีๆ เรากิน กินหมดแล้วหมดเลย

ถาม : .....

ตอบ : กำลังใจโยมจำไว้ว่าอย่าเกาะตัวบุคคล หลวงพ่อไม่เคย
สอนให้เกาะองค์ท่านเลย ท่านสอนให้เกาะพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์
ในส่วนที่เป็นนามธรรมคือความดีเท่านั้น แล้วก็ตั้งหน้าตั้งตาทำความดีนั้น
ให้เกิดขึ้นแก่ตัวเรา ถ้าไปเกาะตัวบุคคล เคี้ยวก็ตาย เกาะได้ไม่นานหรือ

ถาม : .....

ตอบ : อันไหนก็ได้ที่เราถนัด พุทโรก็ง่ายเพราะว่าคำภาวนามัน
สั้นดี ถ้าหากว่าคนที่เคยชินแล้วคำภาวนายาวสั้นแคไหนมันก็ไม่มีปัญหา
แต่ถ้าหากว่าใหม่นี้ก็ควรจะใช้สั้นๆ น้อยมันจะได้สะดวก

ถาม : (ถามเรื่องวัดตุ้มงล) ?

ตอบ : คือเห็นแล้วชอบได้ติดได้เพราะถือว่าเป็นวัดตุ้มงล ถ้าไปติด
วัดตุ้มงลแล้วมันแน่ คือตอนแรกต้องมีที่เกาะก่อน พอเกาะไปๆ ระยะ
สุดท้ายก็จะเลิกเกาะ เคยยกตัวอย่างหลายครั้งว่าเราขึ้นบันไดเพื่อความ
มั่นคงแน่นอนให้เกาะราวบันไดไว้ก่อน แต่พอเราเข้ามาถึงในห้องนี้เรา
ไม่ได้แบบราวบันไดมาหรือกรกแรก ๆ ของการปฏิบัติก็เหมือนกันต้อง
เกาะพระนิพพานเกาะพระพุทธเจ้าจนชินแต่ทำไปทำมา พอกำลัง
ของพระนิพพานเข้าสู่ใจเป็นปกติแล้ว ไม่ต้องเกาะอะไร เพราะ
ความรู้สึกมันจะบอกเลยว่าตอนนี้ถ้าเราตายเราไปนิพพานแน่
ไม่ต้องเสียเวลาเกาะแล้ว ถึงตอนนั้นรู้ว่าดีก็ทำ รู้ว่าชั่ว ก็ละไม่ติด
ทั้งดีทั้งชั่วแล้ว เพราะว่าหลายคนพอติดดี โบราณเขาเรียกคำว่า
อุปาทาน อย่างเช่นว่ายึดว่าสิ่งที่ตัวเองทำดี คนอื่นทำไม่ดีทั้งหมดอย่างนี้
มันก็มีโทษ ทำให้ไม่สามารถจะหลุดพ้นไปได้ทำๆ ไปถึงจังหวัดสุดท้าย
จะเหลือว่ารู้ว่าดีก็ทำรู้ว่าชั่วก็ละ กำลังใจมันปลดวงชะแล้ว ไม่เกาะทั้ง
ดีทั้งชั่วถ้าอย่างนั้นถึงจะหลุดพ้นได้ ไม่งั้นจะติดอยู่ข้างใดข้างหนึ่งมันไม่
อยู่ตรงกลาง ถ้าหากว่าอยู่ตรงกลางได้เมื่อไหร่ก็พ้นเมื่อนั้น อันนี้ฟังดูมัน
ยากแต่ถ้าทำจริงๆ ก็สามารถทำได้ไม่เกินวิสัยของพวกเราหรือ ไม่น่า
เชื่อนะติดดีก็ไม่ได้ แรกๆ ต้องติดก่อน ถ้าหากว่าเราไม่ติดเราไม่เกาะมัน
จะไม่มีอะไรให้เราปล่อย มันต้องติดก่อนเกาะก่อน พอเกาะดีไปจนชินจน
กระทั่งประเภทที่เรียกว่ามันคงแน่นอนมันเต็มชะแล้ว คราวนี้พอเต็ม
ไปแล้วมันต้องไปเกาะอะไรอีกล่ะ มีครบแล้วคราวนี้ก็ปล่อย ของเรา
สงสารเพราะว่าตัวเองเคยเสียเวลามาเยอะ พอเราก้าวพ้นจุดนั้นไปแล้ว

กระโถนช่างธรรมดา

เราก็บอกคนอื่นเขาไปมันจะง่ายกว่า เขาไม่ต้องเสียเวลานาน จะอาศัย
กุศลตรงที่ช่วยบอกเขานี้ เฝื่อยังไงเสียเราจะได้สบายมั่ง

ถาม : ให้ธรรมะเป็นกำลังใจ ?

ตอบ : สัจจะจริงใจต่อกัน ทมะรู้จักข่มกั้นเอาไว้ ชั้นติดทน
ต่อสภาพทุกอย่างเบื้องต้น จากจะต้องรู้จักเสียสละแบ่งปันต่อกันโดย
เฉพาะเสียสละความสุข ไม่ใช่ความทุกข์๔ข้อเท่านั้นใครทำได้จะ
สามารถดำรงสภาพครอบครัวอยู่ได้อย่างมีความสุข จริงจังต่อกัน
จริงใจต่อกันไม่ละเมียดสิทธิของกันและกัน ทมะอันนี้ต้องรู้จักข่มใจอารมณ์
ทุกอย่างมันเกิดขึ้นได้ทั้งนั้น รัก โลก โกรธ หลงมันเกิดขึ้นได้เป็นธรรมดา
แต่ต้องรู้จักเก็บมันไว้ข้างใน ที่โบราณบอกว่าไฟในอย่านำออกแล้วก็ไฟ
นอกอย่านำเข้า เรื่องเดือดร้อนข้างนอกรับรู้แล้วก็กองไว้ตรงที่ทำงานนั้น
ไม่ต้องเอาเข้ามา แล้วเสร็จแล้วก็ชั้นติดอันนี้อดทนต่อทุกสิ่งทุกอย่าง
ที่เกิดขึ้น การดำรงชีวิตอาจจะทุกข์ยากลำบากบ้าง มีครอบครัวไม่ได้นอน
เต็มตาเพราะต้องคอยไปเลี้ยงลูกมันต้องอดทนอดกลั้น จากจะตัวเสียสละ
นี้สำคัญที่สุดโดยเฉพาะเสียสละความสุขส่วนตัวของเราเพื่ออีกคนหนึ่ง

ถาม : พระเวลาเข้าสมาบัติ....(ไม่ชัด)....พระฉันอะไรได้รีเปล่าครับ ?

ตอบ : อนุญาตให้ฉันน้ำอย่างเดียว ตามระเบียบ เขายอมให้ฉัน
น้ำสะอาดได้อย่างเดียว ต้องเป็นน้ำกรองด้วยนะ

